

Bank Polski

Skrócone śródroczne
sprawozdanie finansowe
PKO Banku Polskiego SA
za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2015 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014	okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Wynik z tytułu odsetek	3 255 018	3 432 076	787 358	821 385
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 310 228	1 334 957	316 932	319 490
Wynik z działalności operacyjnej	1 695 015	2 071 142	410 008	495 678
Zysk brutto	1 695 015	2 071 142	410 008	495 678
Zysk netto	1 382 003	1 679 300	334 294	401 900
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,11	1,34	0,27	0,32
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,11	1,34	0,27	0,32
Dochody całkowite netto	1 171 212	1 889 033	283 305	452 095
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	5 875 718	(5 133 898)	1 421 281	(1 228 676)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(3 140 436)	(9 368 226)	(759 642)	(2 242 061)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(1 727 172)	16 246 439	(417 787)	3 888 196
Przepływy pieniężne netto	1 008 110	1 744 315	243 852	417 460

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 30.06.2015	stan na 31.12.2014	stan na 30.06.2015	stan na 31.12.2014
Aktywa razem	251 131 883	243 760 527	59 873 136	57 189 904
Kapitał własny ogółem	28 773 368	27 602 156	6 859 949	6 475 883
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	298 016	293 269
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	23,02	22,08	5,49	5,18
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	23,02	22,08	5,49	5,18
Współczynnik wypłacalności	14,26%	13,37%	14,26%	13,37%
Kapitał (Tier 1)	24 805 688	22 558 648	5 914 002	5 292 600
Kapitał (Tier 2)	2 413 700	2 321 062	575 458	544 556

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku i 30 czerwca 2014 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1341 PLN i 1 EUR = 4,1784 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2015 roku: 1 EUR = 4,1944 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku: 1 EUR = 4,2623 PLN.

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	10

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Działalność kontynuowana					
Przychody z tytułu odsetek	4	2 277 851	4 654 376	2 470 553	4 872 353
Koszty z tytułu odsetek	4	(649 389)	(1 399 358)	(742 078)	(1 440 277)
Wynik z tytułu odsetek		1 628 462	3 255 018	1 728 475	3 432 076
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	867 357	1 670 062	931 832	1 822 000
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(174 028)	(359 834)	(255 571)	(487 043)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		693 329	1 310 228	676 261	1 334 957
Przychody z tytułu dywidend		96 230	110 001	79 832	79 832
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	(10 435)	1 206	29 266	42 289
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	7	23 027	76 949	31 946	37 800
Wynik z pozycji wymiany		86 938	206 426	76 684	181 960
Pozostałe przychody operacyjne	8	19 977	80 963	52 142	67 934
Pozostałe koszty operacyjne	8	(24 218)	(47 410)	(28 347)	(40 573)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		(4 241)	33 553	23 795	27 361
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	9	(382 764)	(749 155)	(522 239)	(936 934)
Ogólne koszty administracyjne	10	(1 252 900)	(2 549 211)	(1 097 007)	(2 128 199)
Wynik z działalności operacyjnej		877 646	1 695 015	1 027 013	2 071 142
Zysk brutto		877 646	1 695 015	1 027 013	2 071 142
Podatek dochodowy	11	(142 469)	(313 012)	(194 428)	(391 842)
Zysk netto		735 177	1 382 003	832 585	1 679 300

Zysk na jedną akcję	12				
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,59	1,11	0,67	1,34
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,59	1,11	0,67	1,34
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

PKO Bank Polski SA nie prowadził w okresie 6 miesięcy zakończonym odpowiednio dnia 30 czerwca 2015 roku i dnia 30 czerwca 2014 roku działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk netto		735 177	1 382 003	832 585	1 679 300
Inne dochody całkowite		(245 601)	(210 791)	164 854	209 733
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(245 601)	(210 791)	164 854	209 733
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	(73 566)	(118 860)	110 678	151 935
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		13 978	22 584	(21 029)	(28 868)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(59 588)	(96 276)	89 649	123 067
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	7	(229 646)	(141 377)	92 846	106 994
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		43 633	26 862	(17 641)	(20 328)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(186 013)	(114 515)	75 205	86 666
Dochody całkowite netto, razem		489 576	1 171 212	997 439	1 889 033

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2015	31.12.2014
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	11 894 988	11 698 248
Należności od banków	15	3 828 259	2 608 547
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	1 536 422	1 928 659
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 975 931	5 483 508
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	11 183 826	13 417 667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20	183 915 450	177 557 571
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	25 534 190	22 092 136
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	22	1 829 291	1 813 774
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		613 429	416 760
Wartości niematerialne	24	2 762 963	2 898 612
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	24	2 124 255	2 251 373
nieruchomości inwestycyjne	23	182	184
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	94 343
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11	752 804	671 404
Inne aktywa		1 180 075	827 925
SUMA AKTYWÓW		251 131 883	243 760 527
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		4 158	4 427
Zobowiązania wobec banków	25	19 658 742	18 439 584
Pochodne instrumenty finansowe	17	5 099 560	5 545 502
Zobowiązania wobec klientów	26	191 118 700	185 920 562
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	27	1 115 566	866 087
Zobowiązania podporządkowane	28	2 521 227	2 413 985
Pozostałe zobowiązania	29	2 525 277	2 665 058
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		55 904	-
Rezerwy	30	259 381	303 166
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		222 358 515	216 158 371
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	31	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		24 891 365	23 139 892
Niepodzielony wynik finansowy		1 250 000	132 793
Wynik roku bieżącego		1 382 003	3 079 471
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		28 773 368	27 602 156
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		251 131 883	243 760 527
Współczynnik wypłacalności	58	14,26%	13,37%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		28 773 368	27 602 156
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		23,02	22,08
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		23,02	22,08

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite						
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne				
1 stycznia 2015 roku	1 250 000	18 618 111	1 070 000	3 421 913	33 640	5 204	(8 976)	23 139 892	132 793	3 079 471	27 602 156
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	3 079 471	(3 079 471)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(114 515)	(96 276)	-	(210 791)	-	1 382 003	1 171 212
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 382 003	1 382 003
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(114 515)	(96 276)	-	(210 791)	-	-	(210 791)
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 900 000	-	62 264	-	-	-	1 962 264	(1 962 264)	-	-
30 czerwca 2015 roku	1 250 000	20 518 111	1 070 000	3 484 177	(80 875)	(91 072)	(8 976)	24 891 365	1 250 000	1 382 003	28 773 368

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite						
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne				
1 stycznia 2014 roku	1 250 000	16 598 111	1 070 000	3 416 893	(53 013)	(125 593)	(7 676)	20 898 722	(271 242)	3 233 762	25 111 242
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	3 233 762	(3 233 762)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	86 666	123 067	-	209 733	-	1 679 300	1 889 033
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 679 300	1 679 300
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	86 666	123 067	-	209 733	-	-	209 733
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 020 000	-	5 020	-	-	-	2 025 020	(2 025 020)	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	(937 500)	-	(937 500)
30 czerwca 2014 roku	1 250 000	18 618 111	1 070 000	3 421 913	33 653	(2 526)	(7 676)	23 133 475	-	1 679 300	26 062 775

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		1 695 015	2 071 142
Korekty razem:		4 180 703	(7 205 040)
Amortyzacja		372 163	308 015
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(13 413)	(25 796)
Odsetki i dywidendy		(204 073)	(204 585)
Zmiana stanu należności od banków		(407 595)	(13 935 007)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		2 626 078	3 367 312
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		1 507 577	(361 002)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(6 780 963)	(4 231 557)
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(360 771)	(321 611)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		2 878 651	815 831
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(445 942)	234 991
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		5 256 256	6 998 829
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		382 300	218 336
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych		(32 539)	(79 359)
Zapłacony podatek dochodowy		(194 456)	(249 109)
Inne korekty		(402 570)	259 672
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 875 718	(5 133 898)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		10 963 425	25 808 064
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		10 848 527	25 726 452
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		29 780	32 223
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		85 118	49 389
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(14 103 861)	(35 176 290)
Nabycie kapitału jednostek zależnych		(101 000)	(3 191 026)
Podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(48 000)	(91 360)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(13 807 316)	(31 704 901)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(147 545)	(189 003)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 140 436)	(9 368 226)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		1 986 252	739 617
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(1 752 585)	(838 681)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(41 903)	(59 016)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		-	16 499 505
Splata odsetek i zobowiązań długoterminowych		(1 918 936)	(94 986)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(1 727 172)	16 246 439
Przepływy pieniężne netto		1 008 110	1 744 315
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		65 576	13 991
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		14 052 760	8 644 682
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	34	15 060 870	10 388 997
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		10 468	21 248

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Spis Treści

1.	Informacje ogólne.....	10
2.	Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	13
3.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym z tytułu bancassurance.....	16
4.	Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	17
5.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	18
6.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	18
7.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	19
8.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	19
9.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	20
10.	Ogólne koszty administracyjne.....	22
11.	Podatek dochodowy.....	22
12.	Zysk przypadający na jedną akcję	22
13.	Zadeklarowane dywidendy z podziałem na akcje	23
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....		24
14.	Kasa, środki w Banku Centralnym	24
15.	Należności od banków.....	24
16.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	24
17.	Pochodne instrumenty finansowe	24
18.	Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	25
19.	Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	27
20.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	28
21.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	29
22.	Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	30
23.	Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.....	32
24.	Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwale	32
25.	Zobowiązania wobec banków	33
26.	Zobowiązania wobec klientów.....	33
27.	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	34
28.	Zobowiązania podporządkowane.....	34
29.	Pozostałe zobowiązania.....	34
30.	Rezerwy.....	35
31.	Kapitały własne i akcjonariat Banku.....	35
POZOSTAŁE NOTY.....		37
32.	Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane	37
33.	Sprawy sporne	38
34.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	41
35.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	41
36.	Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo	43
37.	Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo	47
38.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	47
39.	Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.....	48
40.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych.....	49

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	53
41. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA	53
42. Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	57
43. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej.....	65
44. Zarządzanie ryzykiem walutowym.....	66
45. Zarządzanie ryzykiem płynności.....	67
46. Zarządzanie ryzykiem cen towarów.....	68
47. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych.....	68
48. Inne ryzyka cenowe.....	68
49. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych.....	68
50. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.....	69
51. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności	70
52. Zarządzanie ryzykiem biznesowym	71
53. Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji.....	72
54. Zarządzanie ryzykiem modeli.....	72
55. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych	73
56. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	74
57. Kompleksowe testy warunków skrajnych.....	74
58. Adekwatność kapitałowa.....	74
59. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności.....	77
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	78
60. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	78

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku (w zakresie rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w kapitale własnym) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2014 roku (w zakresie sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 5 sierpnia 2015 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 4 sierpnia 2015 roku.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio oraz zależne pośrednio:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
			30.06.2015	31.12.2014
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100,00	100,00
PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO BP Faktoring SA ¹	Warszawa	działalność faktoringowa	100,00	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi wspomagające zarządzanie funduszami	100,00	100,00
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100,00	100,00
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA ²	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100,00	-
PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	działalność bankowa	100,00	100,00
PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100,00	100,00
KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	99,5655
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100,00	100,00
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością ³	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100,00	100,00
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ⁴	Kijów, Ukraina	działalność faktoringowa	95,4676	95,4676
Qualia Development Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia 2 Sp. z o.o. ⁶	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	100,00	-
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k. ⁷	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	99,9750
Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w pozostałych spółkach komandytowych Grupy Qualia Development	100,00	100,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	99,9975
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9811	99,9811
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9770	99,9770
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	99,9123
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,8951	99,8951
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia - Rezydencja Flotyła Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100,00	100,00
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51,00	51,00
Merkury - fiz an ⁸	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
NEPTUN - fiz an ⁸	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA ⁹	Warszawa	działalność usługowa	100,00	-
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. ¹⁰	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	100,00	-
„Promenada Sopotka” Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomością	100,00	-

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA.
- 2) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 kwietnia 2015 roku.
- 3) Spółka na koniec czerwca 2015 roku wykazywana jest w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.
- 4) Spółka na koniec czerwca 2015 roku wykazywana jest w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży; drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.
- 5) Spółka wykazywana jest w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży; w spółkach komandytowych Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.
- 6) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 stycznia 2015 roku.
- 7) Poprzednia nazwa: Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.
- 8) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu; konsolidacja jednostek zależnych od Funduszu jest dokonywana na poziomie Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.
- 9) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od PKO Banku Polskiego SA.
- 10) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od PKO Banku Polskiego SA, a jej spółki zależne podmiotami zależnymi pośrednio od PKO Banku Polskiego SA.

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
			30.06.2015	31.12.2014
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego SA				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34,00	34,00
EVO Payments International Sp. z o.o. ¹	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
EVO Payments International s.r.o. ²	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
Wspólne przedsięwzięcie Neptun - fizan				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. ³	Poznań	prowadzenie hotelu	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA				
Bank Poczty SA ⁴	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o	Poznań	poręczenia	33,33	33,33

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 lutego 2015 roku.
- 2) Spółka została zarejestrowana w Czeskim Rejestrze Handlowym w dniu 16 lutego 2015 roku.
- 3) Spółka na koniec 2014 roku była wspólnym przedsięwzięciem PKO Banku Polskiego SA.
- 4) Spółka na koniec czerwca 2015 roku wykazywana jest w pozycji aktywów trwałe przeznaczone do sprzedaży

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w nocie 22 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Przejęcie przez PKO Bank Polski SA Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Wesoła w Mysłowicach

Mając na uwadze dbałość o stabilność sektora bankowego oraz zaufanie do instytucji finansowych, w dniu 18 czerwca 2015 roku PKO Bank Polski SA wyraził zgodę na udział w restrukturyzacji Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Wesoła w Mysłowicach (SKOK Wesoła). Na tej podstawie, również w dniu 18 czerwca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) podjęła decyzję o przejęciu SKOK Wesoła przez Bank. Decyzja KNF została podjęta zgodnie z art. 74c ust. 4 Ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych („Ustawa o SKOK”). Zgodnie z tym artykułem, w przypadku braku możliwości przejęcia kasy przez inną kasę, KNF uwzględniając potrzebę ochrony stabilności rynku finansowego i bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach kasy może podjąć decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub zobowiązań kasy przez bank krajowy, za jego zgodą albo decyzję o likwidacji kasy. Zgodnie z decyzją KNF, od dnia 19 czerwca 2015 roku zarząd majątkiem SKOK Wesoła objął Zarząd PKO Banku Polskiego SA, a dzień 1 sierpnia 2015 roku wyznaczono jako dzień przejęcia SKOK Wesoła przez Bank.

PKO Bank Polski SA wyraził zainteresowanie udziałem w restrukturyzacji SKOK Wesoła odpowiadając na zaproszenie KNF z dnia 26 marca 2015 roku. Bank uzyskał zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację oraz wypracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG) porozumienie dotyczące wsparcia procesu restrukturyzacji SKOK Wesoła. Zgodnie z osiągniętym porozumieniem oraz obowiązującymi przepisami prawa przewidywane jest wsparcie przez BFG procesu restrukturyzacji SKOK Wesoła w formie gwarancji pokrycia strat oraz dotacji.

SKOK Wesoła działa od 1993 roku. Posiada 67 placówek w 12 województwach. Sieć SKOK Wesoła jest skoncentrowana w województwie śląskim. Według danych finansowych na 30 kwietnia 2015 roku SKOK Wesoła miał około 63 tysiące członków, których depozyty wynosiły około 625 milionów PLN. Przedmiotem działalności przejętej Kasy było m.in. gromadzenie środków finansowych i realizacja programu systematycznego oszczędzania, udzielanie pożyczek i kredytów swoim członkom, przeprowadzenie na ich zlecenie rozliczeń finansowych. PKO Bank Polski SA rozpoczął proces rozliczenia transakcji przejęcia SKOK Wesoła i jest w trakcie szacowania wartości godziwej.

Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej Banku oraz Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku:

• Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej/Sekretarz Rady Nadzorczej
• Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej
• Małgorzata Dec-Kruczkowska	Członek Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Elżbieta Mączyńska – Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 25 czerwca 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Jarosława Klimonta a powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Małgorzatę Dec-Kruczkowską i Pana Krzysztofa Kiliana. Jednocześnie Pan Tomasz Zganiacz zrezygnował z tym dniem z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej.

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2015 roku powinno być czytane łącznie ze sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2014 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Unii Europejskiej i jest publikowane łącznie ze skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2015 roku.

Istotne zmiany w standardach i interpretacjach, które weszły w życie w 1 półroczu 2015 roku

Od 1 stycznia 2015 roku weszły w życie nowe interpretacje i poprawki do obowiązujących standardów a opis tych zmian i ich wpływu na sprawozdanie finansowe zawarto w sprawozdaniu finansowym Banku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku. Jedną z zmian dotyczyła wejścia w życie KIMS F 21 „Opłaty publiczne” (interpretacja MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”). Opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w dniu 20 maja 2013 roku, zatwierdzony został do stosowania w Unii Europejskiej Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 634/2014 z dnia 13 czerwca 2014 roku. Interpretacja obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 17 czerwca 2014 roku lub później, co w przypadku Banku oznacza okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2015 roku. Zmiany zasad rachunkowości wynikające z pierwszego zastosowania interpretacji są ujmowane retrospektywnie. Interpretacja KIMS F 21 określa, w jaki sposób jednostka powinna ujmować w swoim sprawozdaniu finansowym zobowiązania do zapłaty opłat nałożonych przez instytucje rządowe (zobowiązania inne niż z tytułu podatku dochodowego). Zasadnicza kwestia dotyczy tego, kiedy jednostka powinna ujmować zobowiązania do uiszczenia opłaty. KIMS F 21 określa kryteria do rozpoznania zobowiązania. Jednym z kryteriów jest wymóg obowiązku wynikającego z przeszłych zdarzeń (tzn. zdarzenia obligującego). Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem obligującym powodującym powstanie obowiązku do uiszczenia opłaty są odpowiednie przepisy prawa powodujące konieczność uiszczenia opłaty. W praktyce dla banków polskich KIMS F 21 ma zastosowanie do opłat ponoszonych przez banki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, czyli opłaty rocznej oraz opłaty ostrożnościowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2014 r., poz. 1866) banki zobowiązane są do wnoszenia na rzecz BFG:

- obowiązkowej opłaty rocznej w wysokości iloczynu stawki nieprzekraczającej 0,3% i podstawy naliczenia opłaty rocznej,
- opłaty ostrożnościowej w wysokości iloczynu stawki nieprzekraczającej 0,2% i podstawy naliczenia opłaty rocznej.

Podstawę naliczenia opłaty rocznej i opłaty ostrożnościowej stanowi kwota odpowiadająca 12,5-krotności sumy wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Obowiązkowa opłata roczna stanowi koszt uzyskania przychodu (w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Środki z wpłat opłaty rocznej przeznaczone są na finansowanie zadań Funduszu związanych z gwarantowaniem środków pieniężnych. Opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu (w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Środki z wpłat opłaty ostrożnościowej przeznaczone są na fundusz stabilizacyjny, będącym funduszem własnym BFG. Wysokość stawki procentowej na kolejny rok określa i przekazuje podmiotom objętym systemem gwarantowania Rada Funduszu BFG, nie później niż do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym opłata ma być wniesiona. W dniu 19.11.2014 r. Rada Funduszu BFG określiła nowe stawki procentowe opłat wnoszonych na rzecz BFG na 2015 rok – 0,189 % dla obowiązkowej opłaty rocznej i 0,05% dla opłaty ostrożnościowej.

Z uwagi na fakt, że zgodnie z KIMS F 21 zdarzeniem obligującym do poniesienia opłat na rzecz BFG jest fakt bycia objętym systemem gwarantowania BFG w danym roku, Bank ujmuje zobowiązanie z tytułu powyższych opłat na moment zaistnienia zdarzenia obligującego, tj. 1 stycznia danego roku, podczas, gdy dotyczący ich koszt rozlicza w czasie przez okres 12 miesięcy roku, za który są one należne, co jest zgodne z interpretacją Ministerstwa Finansów oraz przyjętą w Polsce praktyką rynkową.

W związku z powyższym, w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Bank ujął 222,4 mln zł kosztów z tytułu opłat na BFG za 2015 rok. Gdyby całkowity roczny koszt z tytułu opłat na rzecz BFG ujęty został jednorazowo na moment zaistnienia zdarzenia obligującego, zysk brutto Banku za okres objęty niniejszym sprawozdaniem wyniósłby 1 473 mln zł.

Poniżej dla celów poglądowych przedstawiono wpływ na rachunek zysków i strat za pierwsze półrocze 2015 roku opłaty rocznej i ostrożnościowej na rzecz BFG w zależności od przyjętego sposobu rozliczania kosztów:

Opłata BFG rozliczana w czasie – metoda przyjęta przez Bank	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015
Koszty działania - opłata na rzecz BFG	(111 215)	(222 428)
- opłata roczna	(87 948)	(175 895)
- opłata ostrożnościowa	(23 267)	(46 533)
Podatek dochodowy*	16 710	33 420
Wpływ na zysk netto	(94 504)	(189 008)

*Wpływ na obciążenie podatkowe (opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu)

Opłata BFG ujmowana jednorazowo	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015
Koszty działania - opłata na rzecz BFG	-	(444 856)
- opłata roczna	-	(351 790)
- opłata ostrożnościowa	-	(93 066)
Podatek dochodowy*	-	66 840
Wpływ na zysk netto	-	(378 016)

*Wpływ na obciążenie podatkowe (opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu)

2.2 Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględni przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.3 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Metodyka i założenia wykorzystywane przy szacowaniu odpisów poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Wpływ zwiększenia/zmniejszenia przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku, w przypadku których utrata wartości została rozpoznana w oparciu o indywidualną analizę przeszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną oraz wpływ zwiększenia/zmniejszenia wysokości parametrów portfelowych dla portfela kredytów i pożyczek Banku ocenianych metodą portfelową i grupową przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości ocenianych metodą zindywidualizowaną	(243)	353	(260)	405
zmiany prawdopodobieństwa defaultu	70	(70)	84	(84)
zmiany stóp odzysku	(474)	476	(478)	479

2.4 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych uwzględnia własne ryzyko kredytowe Banku jak i ryzyko kredytowe kontrahenta. W przypadku instrumentów pochodnych kalkulowana jest korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment) oraz korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca własne ryzyko kredytowe Banku DVA (debit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA/DVA obejmuje m.in. wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Banku (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), ustalenie stopy odzysku oraz symulację ekspozycji kredytowej.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wysokość korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta i Banku wynosiła łącznie (netto) +3 miliony PLN.

Wartość godziwą papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Ryzyko kredytowe dla papierów wartościowych, dla których brak jest dostępnej wiarygodnej ceny rynkowej jest uwzględnione w marży, której metodyka wyceny jest spójna z kalkulacją spreadów kredytowych do wyznaczania korekt CVA i DVA.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(59)	59	(47)	47
CIRS	(96)	100	(99)	104
pozostałe instrumenty	-	-	(2)	2
Razem	(155)	159	(148)	153

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(93)	94	(67)	68
CIRS	(96)	101	(99)	104
Razem	(189)	195	(166)	172

2.5 Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Wpływ zmiany długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływających na zmiany wyniku finansowego przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Zmiana długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji z grupy grunty i budynki	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat
Koszty amortyzacji	(55)	323	(46)	236

3. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym z tytułu bancassurance

Począwszy od drugiego kwartału 2015 roku Bank zmienił sposób prezentacji w wyniku z tytułu prowizji przychodów i kosztów z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego (bancassurance). Dotychczas przychody i koszty z tytułu ubezpieczeń prezentowane były w szyku rozwartym, tj. otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa ujmowane były w przychodach z tytułu prowizji, a koszty związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych w kosztach z tytułu prowizji. Po zmianie, przychody i koszty z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego prezentowane są w szyku netto tj. w przychodzie z tytułu ubezpieczeń ujmowane są otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa pomniejszone o koszty poniesione przez Bank bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych.

Powyższe zmiany mają charakter jedynie prezentacyjny i nie mają wpływu na wynik finansowy.

W tabeli poniżej zaprezentowano wpływ zmiany w zakresie prezentacji na dane porównawcze.

	01.01- 30.06.2014 dane przed przekształceniem	zmiana ujęcia wyniku z tytułu bancassurance	01.01- 30.06.2014 przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	4 872 353	-	4 872 353
Koszty z tytułu odsetek	(1 440 277)	-	(1 440 277)
Wynik z tytułu odsetek	3 432 076	-	3 432 076
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 875 177	(53 177)	1 822 000
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(540 220)	53 177	(487 043)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 334 957	-	1 334 957
Przychody z tytułu dywidend	79 832	-	79 832
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	42 289	-	42 289
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	37 800	-	37 800
Wynik z pozycji wymiany	181 960	-	181 960
Pozostałe przychody operacyjne	67 934	-	67 934
Pozostałe koszty operacyjne	(40 573)	-	(40 573)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	27 361	-	27 361
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(936 934)	-	(936 934)
Ogólne koszty administracyjne	(2 128 199)	-	(2 128 199)
Wynik z działalności operacyjnej	2 071 142	-	2 071 142
Zysk brutto	2 071 142	-	2 071 142
Podatek dochodowy	(391 842)	-	(391 842)
Zysk netto	1 679 300	-	1 679 300

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	2 097 472	4 294 220	2 282 103	4 486 549
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym: [*]	1 901 933	3 901 984	2 099 277	4 135 397
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	78 240	159 181	109 277	223 337
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	170 372	337 110	135 335	264 670
Przychody z tytułu lokat w bankach	22 439	50 568	36 445	73 075
Przychody z tytułu kredytów udzielonych bankom	2 435	3 300	10 000	11 219
Inne	293	1 258	1 046	2 188
Pozostałe przychody, w tym:	180 379	360 156	188 450	385 804
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	116 752	212 235	82 917	171 114
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	49 292	120 862	90 008	186 700
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	14 335	27 059	15 525	27 990
Razem	2 277 851	4 654 376	2 470 553	4 872 353

* W okresie 6 miesięcy 2015 roku kwota pomniejszenia przychodu odsetkowego z tytułu ujemnego LIBOR-u wynosi (203) tysiące PLN a w II kwartale 2015 roku wynosiła (202) tysiące PLN. W 2014 roku nie występował ujemny LIBOR.

Koszty z tytułu odsetek

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(641 777)	(1 383 169)	(739 330)	(1 434 578)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(597 966)	(1 280 260)	(688 214)	(1 343 283)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(17 810)	(37 921)	(22 316)	(44 392)
Koszty z tytułu kredytów otrzymanych od banków	(10 655)	(32 442)	(18 854)	(26 748)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(14 870)	(29 782)	(7 061)	(14 880)
Koszty z tytułu depozytów banków	(476)	(2 764)	(2 885)	(5 275)
Pozostałe koszty	(7 612)	(16 189)	(2 748)	(5 699)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(3 819)	(8 168)	(1 381)	(3 131)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(3 793)	(8 021)	(1 367)	(2 568)
Razem	(649 389)	(1 399 358)	(742 078)	(1 440 277)

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014 przekształcone	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014 przekształcone
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:				
z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	162 794	310 740	143 685	275 890
Pozostałe prowizje z tytułu:	703 633	1 357 320	787 418	1 544 474
kart płatniczych	246 771	457 020	369 969	705 565
obsługi rachunków bankowych	230 666	457 261	222 995	453 473
ubezpieczenia kredytów	19 388	50 890	37 252	80 524
obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	79 218	144 888	58 191	114 031
operacji kasowych	22 667	46 261	25 569	51 587
operacji papierami wartościowymi	20 970	54 371	21 094	41 490
obsługi masowych operacji zagranicznych	15 846	33 622	14 497	28 017
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	3 670	8 188	4 971	11 516
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 245	5 503	1 143	2 500
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	5 343	9 462	-	-
inne*	55 849	89 854	31 737	55 771
Z tytułu usług powierniczych	930	2 002	729	1 636
Razem	867 357	1 670 062	931 832	1 822 000

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty prowizji i opłat z tytułu:

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014 przekształcone	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014 przekształcone
kart płatniczych	(102 718)	(223 315)	(196 448)	(366 752)
usług akwizycyjnych	(17 306)	(34 962)	(21 155)	(42 515)
usług rozliczeniowych	(6 575)	(15 629)	(5 634)	(13 618)
prowizji za usługi operacyjne banków	(4 135)	(11 518)	(2 912)	(6 101)
inne*	(43 294)	(74 410)	(29 422)	(58 057)
Razem	(174 028)	(359 834)	(255 571)	(487 043)

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Instrumenty pochodne, w tym:	29 726	40 429	1 779	13 191
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	708	3 412	3 069	6 494
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	192	(7 179)	(2 326)	(5 734)
Instrumenty dłużne	(37 288)	(29 931)	29 074	33 934
Instrumenty kapitałowe	(3 065)	(2 113)	739	898
Razem	(10 435)	1 206	29 266	42 289

7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk/strata z tytułu zmiany wartości aktywów dostępnych do sprzedaży ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach w trakcie okresu	(252 673)	(218 326)	60 900	69 194
Zysk/strata przeniesiona w okresie z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych” z tytułu:	23 027	76 949	31 946	37 800
zysk z tytułu sprzedaży przeniesiony z innych całkowitych dochodów	25 627	83 156	34 442	40 576
strata z tytułu sprzedaży przeniesiona z innych całkowitych dochodów	(2 600)	(6 207)	(2 496)	(2 776)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto, pozycja „Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto”	(229 646)	(141 377)	92 846	106 994

8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(3 734)	29 780	29 578	32 223
Przychody uboczne	5 463	10 535	4 529	9 303
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	3 504	12 955	3 475	5 574
Inne	14 744	27 693	14 560	20 834
Razem	19 977	80 963	52 142	67 934

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(3 544)	(16 367)	(15 504)	(19 998)
Koszty przekazanych darowizn	(1 743)	(2 032)	(4 912)	(6 226)
Koszty uboczne	(1 580)	(2 905)	(1 064)	(2 428)
Inne	(17 351)	(26 106)	(6 867)	(11 921)
Razem	(24 218)	(47 410)	(28 347)	(40 573)

9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	127 747	2 227	-	102 282	-	-	27 692	(2 227)
Kapitałowe papiery wartościowe		127 747	2 227	-	102 282	-	-	27 692	(2 227)
Należności od banków	15	11 596	725	1 931	-	3 403	-	10 849	2 678
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	7 527 200	2 710 228	262 673	583 660	1 913 267	52 890	7 950 284	(796 961)
Sektor niefinansowy		7 504 886	2 581 638	260 942	520 124	1 862 075	51 963	7 913 304	(719 563)
kredyty gospodarcze		3 869 710	1 335 803	34 637	182 912	970 458	9 752	4 077 028	(365 345)
kredyty mieszkaniowe		2 247 418	646 842	180 726	150 751	472 208	41 544	2 410 483	(174 634)
kredyty konsumpcyjne		1 295 876	598 212	45 502	186 461	419 409	667	1 333 053	(178 803)
dłużne papiery wartościowe		91 882	781	77	-	-	-	92 740	(781)
Sektor finansowy		6 854	123 382	928	61 905	49 585	861	18 813	(73 797)
kredyty gospodarcze		6 854	123 382	928	61 905	49 585	861	18 813	(73 797)
Sektor budżetowy		15 460	5 208	803	1 631	1 607	66	18 167	(3 601)
kredyty gospodarcze		12 638	5 127	803	1 631	1 607	-	15 330	(3 520)
dłużne papiery wartościowe		2 822	81	-	-	-	66	2 837	(81)
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	23	155 934	-	267 003	-	-	-	422 937	-
Rzeczowe aktywa trwale	24	18	-	-	-	-	-	18	-
Wartości niematerialne	24	15 373	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	22	1 120 101	2 399	-	62 062	32 419	265 878	762 141	30 020
Inne należności		145 672	21 412	171	3 595	14 240	-	149 420	(7 172)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	30	133 078	159 342	-	-	182 833	2 448	107 139	23 491
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		9 250	1 025	-	399	2 041	-	7 835	1 016
Razem		9 245 969	2 897 358	531 778	751 998	2 148 203	321 216	9 453 688	(749 155)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	33 355	91	-	-	-	12 455	20 991	(91)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		3 296	91	-	-	-	-	3 387	(91)
Kapitałowe papiery wartościowe		30 059	-	-	-	-	12 455	17 604	-
Należności od banków	15	40 237	4 290	698	-	2 599	-	42 626	(1 691)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	6 381 232	2 843 329	14 680	694 027	1 957 556	-	6 587 658	(885 773)
Sektor niefinansowy		6 361 891	2 826 352	14 614	693 715	1 948 923	-	6 560 219	(877 429)
kredyty gospodarcze		3 229 736	1 506 313	3 170	484 580	869 981	-	3 384 658	(636 332)
kredyty mieszkaniowe		1 704 404	670 530	9 990	67 986	542 363	-	1 774 575	(128 167)
kredyty konsumpcyjne		1 400 664	637 139	1 454	141 149	536 579	-	1 361 529	(100 560)
dłużne papiery wartościowe		27 087	12 370	-	-	-	-	39 457	(12 370)
Sektor finansowy		7 814	16 851	5	312	7 945	-	16 413	(8 906)
kredyty gospodarcze		7 814	16 851	5	312	7 945	-	16 413	(8 906)
Sektor budżetowy		11 527	126	61	-	688	-	11 026	562
kredyty gospodarcze		10 549	126	61	-	681	-	10 055	555
dłużne papiery wartościowe		978	-	-	-	7	-	971	7
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	23	165 226	48 531	-	236	-	-	213 521	(48 531)
Rzeczowe aktywa trwałe	24	34	-	-	16	-	-	18	-
Wartości niematerialne	24	17 154	-	-	-	1 781	-	15 373	1 781
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	22	842 040	14 918	-	-	-	-	856 958	(14 918)
Inne należności		143 335	18 195	18	643	11 327	-	149 578	(6 868)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	30	145 124	187 087	232	-	205 961	-	126 482	18 874
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		5 396	925	-	504	1 208	-	4 609	283
Razem		7 773 133	3 117 366	15 628	695 426	2 180 432	12 455	8 017 814	(936 934)

10. Ogólne koszty administracyjne

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Świadczenia pracownicze	(619 390)	(1 257 532)	(579 389)	(1 119 604)
Koszty rzeczowe	(327 383)	(673 303)	(286 952)	(559 635)
Amortyzacja, w tym:	(182 858)	(372 163)	(155 361)	(308 015)
rzeczowe aktywa trwałe	(74 710)	(159 116)	(62 389)	(125 992)
wartości niematerialne	(108 147)	(213 045)	(92 971)	(182 021)
nieruchomości inwestycyjne	(1)	(2)	(1)	(2)
Podatki i opłaty	(12 055)	(23 785)	(22 766)	(36 035)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny*	(111 214)	(222 428)	(52 539)	(104 910)
Razem	(1 252 900)	(2 549 211)	(1 097 007)	(2 128 199)

* Zasady ujęcia opłaty na BFG zostały opisane w nocie 2 „Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen”.

Świadczenia pracownicze

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Wynagrodzenia, w tym:	(513 299)	(1 039 221)	(486 319)	(929 752)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(11 047)	(22 822)	(10 061)	(17 522)
Ubezpieczenia, w tym:	(87 162)	(182 373)	(77 040)	(158 487)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(74 043)	(156 962)	(68 132)	(142 831)
inne świadczenia na rzecz pracowników	(18 929)	(35 938)	(16 030)	(31 365)
Razem	(619 390)	(1 257 532)	(579 389)	(1 119 604)

11. Podatek dochodowy

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Bieżące obciążenie podatkowe	(130 195)	(344 965)	(257 643)	(432 275)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(12 274)	31 953	63 215	40 433
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(142 469)	(313 012)	(194 428)	(391 842)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	57 611	49 446	(38 670)	(49 196)
Razem	(84 858)	(263 566)	(233 098)	(441 038)

	30.06.2015	31.12.2014
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	1 510 114	1 448 670
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	757 310	777 266
Razem	752 804	671 404

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	735 177	1 382 003	832 585	1 679 300
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,59	1,11	0,67	1,34

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję oraz rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

Zarówno w pierwszym półroczu 2015 roku i 2014 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję oraz nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

13. Zadeklarowane dywidendy z podziałem na akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 25 czerwca 2015 roku, dokonano podziału zysku Banku osiągniętego w 2014 roku oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych, przeznaczając zysk zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku na kapitał zapasowy i rezerwy oraz pozostawiono kwotę niepodzielną w wysokości 1 250 000 tysięcy PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy.

Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła zatrzymanie Bankowi całego zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku – do czasu ustalenia przez organ nadzoru wysokości dodatkowego wymogu kapitałowego dla Banku.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

14. Kasa, środki w Banku Centralnym

	30.06.2015	31.12.2014
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	8 781 092	7 772 856
Gotówka	3 113 890	3 925 385
Inne środki	6	7
Razem	11 894 988	11 698 248

15. Należności od banków

	30.06.2015	31.12.2014
Lokaty w bankach	2 982 665	1 602 613
Rachunki bieżące	492 814	721 366
Udzielone kredyty i pożyczki	341 040	295 004
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	22 243	-
Środki pieniężne w drodze	346	1 160
Razem	3 839 108	2 620 143
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(10 849)	(11 596)
Razem netto	3 828 259	2 608 547

16. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Według wartości bilansowej	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe	1 513 520	1 919 353
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 407 904	1 825 454
obligacje skarbowe PLN	1 402 852	1 825 454
obligacje skarbowe EUR	5 052	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	50 638	50 563
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	33 623	22 146
obligacje korporacyjne PLN	33 578	22 137
obligacje korporacyjne EUR	45	9
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	5 710	6 559
obligacje emitowane przez GPW PLN	1 340	2 248
obligacje emitowane przez PKO Finance AB EUR	4 239	4 233
obligacje korporacyjne PLN	131	78
emitowane przez banki	15 645	14 631
Udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	17 127	5 137
Certyfikaty inwestycyjne	5 775	3 891
Prawa do akcji	-	278
Razem	1 536 422	1 928 659

W portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu są uwzględnione papiery wartościowe posiadane przez Dom Maklerski.

17. Pochodne instrumenty finansowe

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank posiadał następujące typy instrumentów pochodnych:

	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	271 965	1 293 867	599 841	494 961
Pozostałe instrumenty pochodne	3 703 966	3 805 693	4 883 667	5 050 541
Razem	3 975 931	5 099 560	5 483 508	5 545 502

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Rodzaj kontraktu	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	3 147 347	3 065 344	4 592 893	4 439 830
CIRS	273 847	1 558 486	340 970	616 997
FX Swap	184 289	187 207	227 857	237 542
Opcje	222 477	164 033	172 680	133 912
FRA	33 899	39 377	59 078	63 505
Forward	113 776	83 216	89 113	53 043
Inne	296	1 897	917	673
Razem	3 975 931	5 099 560	5 483 508	5 545 502

18. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień 30 czerwca 2015 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

18.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - październik 2026 roku.

18.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - czerwiec 2020 roku.

18.3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - czerwiec 2016 roku.

18.4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - lipiec 2016 roku.

- 18.5. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - wrzesień 2022 roku.

Na dzień 30 czerwca 2015 i 31 grudnia 2014 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Bank to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	271 965	25 540	421 101	-
CIRS	-	1 268 327	178 740	494 961
Razem	271 965	1 293 867	599 841	494 961

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji:

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2015 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	130 000	8 058 000	4 820 000	-	13 008 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	79 694	88 082	3 280 021	-	-	3 447 797
EUR (waluta oryginalna)	19 000	21 000	782 000	-	-	822 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	1 010 300	-	1 010 300
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	1 393 253	-	2 525 365	4 549 323	2 495 375	10 963 316
float CHF	375 000	-	750 000	1 245 000	725 000	3 095 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	875 000	875 000
float CHF	-	-	-	-	814 481	814 481

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2014 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	2 540 000	3 264 000	6 114 000	-	11 918 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	1 538 690	473 115	-	2 011 805
EUR (waluta oryginalna)	-	-	361 000	111 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	886 175	-	886 175
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	525 690	-	3 598 193	4 079 294	2 664 515	10 867 692
float CHF	150 000	-	1 075 000	1 195 000	775 000	3 195 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	875 000	875 000
float CHF	-	-	-	-	814 481	814 481

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 30 czerwca 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(38 870)	6 425	(113 796)	(155 053)
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(435 232)	(1 406 305)	183 215	184 073
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	361 667	1 287 445	(72 537)	(32 138)
- przychody odsetkowe	(116 752)	(212 235)	(82 917)	(171 114)
- wynik z pozycji wymiany	478 419	1 499 680	10 380	138 976
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(112 435)	(112 435)	(3 118)	(3 118)
Efekt podatkowy	21 363	21 363	592	592
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(91 072)	(91 072)	(2 526)	(2 526)
Niefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	708	3 412	3 069	6 494
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(73 566)	(118 860)	110 678	151 935
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	13 978	22 584	(21 029)	(28 868)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(59 588)	(96 276)	89 649	123 067

19. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe	11 183 826	13 417 667
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	8 224 021	10 998 812
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 714 016	2 165 038
obligacje skarbowe PLN	1 617 381	2 165 038
obligacje skarbowe EUR	84 315	-
obligacje skarbowe CHF	1 012 320	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	245 789	253 817
obligacje komunalne EUR	133 425	139 882
obligacje komunalne PLN	112 364	113 935
Razem	11 183 826	13 417 667

20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	191 865 734	185 084 771
sektor finansowy	6 043 913	5 334 058
gospodarcze, w tym:	5 169 629	5 031 085
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	10 569	11 440
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	874 284	302 973
sektor niefinansowy	175 824 073	169 725 839
mieszkaniowe	102 456 756	97 959 884
gospodarcze	49 139 338	48 201 845
konsumpcyjne	22 179 680	21 455 129
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 048 299	2 108 981
sektor budżetowy	9 997 748	10 024 874
gospodarcze	7 161 214	7 202 375
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 836 534	2 822 499
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 950 284)	(7 527 200)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	183 915 450	177 557 571

W I półroczu 2015 roku, PKO Bank Polski SA dokonał umorzenia 8 250 tysięcy USD pożyczki udzielonej spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz 8 284 tysięcy USD pożyczki udzielonej spółce Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o., a także odsetek należnych od wyżej wymienionych pożyczek (tj. wartości pożyczek, jaka pozostała do spłaty). Umorzenia zostały przeprowadzone na wniosek wyżej wymienionych Spółek, z uwagi na sytuację gospodarczą Ukrainy, w tym w szczególności na dewaluację hrywny powodującą brak możliwości uzyskania przez Spółki wpływów z odzysków wierzytelności w UAH na poziomie niezbędnym do spłaty pożyczek otrzymanych od Banku oraz ograniczenia Narodowego Banku Ukrainy w zakresie wymiany walut oraz transferu waluty za granicę.

Według segmentów klienta	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	191 865 734	185 084 771
bankowości hipotecznej	95 505 276	90 622 919
korporacyjne	51 390 514	51 188 599
bankowości detalicznej i prywatnej	22 179 680	21 455 129
małych i średnich przedsiębiorstw	21 905 411	21 503 711
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	874 284	302 973
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy	10 569	11 440
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 950 284)	(7 527 200)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	183 915 450	177 557 571

Struktura kredytów i pożyczek przedstawiona w nocie obejmuje następującą segmentację:

- kredyty gospodarcze podmiotów finansowych (tj. np. firmy leasingowe, ubezpieczeniowe, towarzystwa inwestycyjne) obejmują bankowość korporacyjną,
- kredyty mieszkaniowe obejmują kredyty bankowości hipotecznej, segmentu klienta korporacyjnego oraz małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie produktów przeznaczonych na cele mieszkaniowe,
- kredyty gospodarcze podmiotów niefinansowych, w zależności od rozmiaru podmiotu, obejmują kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz kredyty korporacyjne udzielane podmiotom gospodarczym z przeznaczeniem innym niż na cele mieszkaniowe,
- kredyty konsumpcyjne obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- kredyty gospodarcze podmiotów budżetowych obejmują kredyty bankowości korporacyjnej,
- reklasyfikowane papiery dłużne prezentowane są w segmencie klienta korporacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom (reklasyfikowane w III i IV kwartale 2012 roku) według stanu na dzień:

30 czerwca 2015 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	819 233	820 433	826 176
Obligacje korporacyjne	582 000	591 340	518 996
Razem	1 401 233	1 411 773	1 345 172

31 grudnia 2014 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	850 183	847 435	853 129
Obligacje korporacyjne	631 640	640 689	568 483
Razem	1 481 823	1 488 124	1 421 612

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	30.06.2015	31.12.2014
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	6 743 411	6 616 005
ze stwierdzoną utratą wartości	5 220 626	5 138 087
bez stwierdzonej utraty wartości	1 522 785	1 477 918
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	7 483 677	7 209 870
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	177 638 646	171 258 896
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	191 865 734	185 084 771
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 747 159)	(2 599 180)
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 738 601)	(2 583 402)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(4 539 437)	(4 322 663)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(663 688)	(605 357)
Odpisy - razem	(7 950 284)	(7 527 200)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	183 915 450	177 557 571

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w nocie 9 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 6,6% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 6,7%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na dzień 30 czerwca 2015 roku (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 62,6% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 61,0%).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,0% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 4,9%).

21. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	25 280 970	21 794 141
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	15 934 231	12 458 348
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 344 647	4 480 325
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	3 256 690	3 466 982
obligacje korporacyjne PLN	2 728 286	2 951 605
obligacje korporacyjne EUR	312 256	315 965
obligacje korporacyjne USD	216 148	199 412
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne PLN	226 138	184 914
emitowane przez banki, w tym:	1 519 264	1 203 572
obligacje korporacyjne PLN	1 475 464	1 112 705
obligacje korporacyjne EUR	43 800	90 867
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	25 280 970	21 794 141
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	280 912	425 742
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	223 223	395 345
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	57 689	30 397
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(27 692)	(127 747)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	253 220	297 995
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	25 534 190	22 092 136

22. Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 30 czerwca 2015 inwestycje Banku w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

22.1 Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych jednostkach podporządkowanych.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	1 018 069	(760 641)	257 428
PKO Bank Hipoteczny SA	300 000	-	300 000
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	232 636	-	232 636
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Merkury - fiz an ¹	120 000	-	120 000
PKO Leasing SA	98 000	-	98 000
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	88 000	-	88 000
NEPTUN - fizan ¹	71 665	-	71 665
PKO BP Finat Sp. z o.o.	71 295	-	71 295
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197 320	-	197 320
Jednostki stowarzyszone			
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 591 432	(762 141)	1 829 291

1) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu umożliwiający, zgodnie z MSSF 10, sprawowanie kontroli nad Funduszem.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	1 018 069	(760 641)	257 428
PKO Bank Hipoteczny SA	300 000	-	300 000
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	283 624	(244 162)	39 462
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	184 636	-	184 636
Merkury - fiz an ¹	120 000	-	120 000
PKO Leasing SA	98 000	-	98 000
PKO BP Finat Sp. z o.o.	71 295	-	71 295
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	44 371	(44 371)	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	30 566	(10 666)	19 900
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	27 549	(20 441)	7 108
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197 320	-	197 320
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	17 498	(9 466)	8 032
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(28 854)	117 646
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 933 875	(1 120 101)	1 813 774

1) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu umożliwiający zgodnie z MSSF 10, sprawowanie kontroli nad Funduszem.

22.2 Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W I półroczu 2015 roku miały miejsca następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

- dotyczące spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 9 stycznia 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Qualia 2 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Na dzień utworzenia Spółki Qualia Development Sp. z o.o. objęła 99 udziałów, a 1 udział objęła Qualia Sp. z o.o. W dniu 14 stycznia 2015 roku Qualia Development Sp. z o.o. odkupiła od Qualia Sp. z o.o. 1 udział za cenę równą wartości nominalnej udziału.

Spółka Qualia 2 Sp. z o.o. przejęła od spółki Qualia Sp. z o.o. ogół praw i obowiązków komplementariusza w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. - umowa zbycia ogółu praw i obowiązków w powyższym zakresie została zawarta 14 stycznia 2015 roku.

Jednocześnie, w związku z wyżej opisanymi zmianami w dniu 2 lutego 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. – obecna nazwa brzmi: Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.

2. dotyczące spółki PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA

W dniu 10 lutego 2015 roku PKO Bank Polski SA zawarł z spółką PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA o kapitale zakładowym w wysokości 20 000 tysięcy PLN. Bank objął 20 000 akcji zwykłych, imiennych, o wartości nominalnej 1 000 PLN każda po cenie emisyjnej równej 3 650 PLN za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 73 000 tysięcy PLN w zamian za wkład pieniężny. Bank wniósł również do Spółki 15 000 tysięcy PLN na poczet funduszu organizacyjnego.

W dniu 10 marca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję, w której zezwoliła na wykonywanie przez wyżej wymienioną Spółkę działalności ubezpieczeniowej w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe).

W dniu 13 kwietnia 2015 roku wyżej wymieniona Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Do 30 czerwca 2015 roku Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej.

3. dotyczące spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W dniu 23 kwietnia 2015 w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 20 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Leasing SA, za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. PKO Leasing SA pozostaje jedynym udziałowcem Spółki.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. wynosi 120 000 tysięcy PLN i dzieli się na 240 000 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

4. dotyczące spółki „Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 4 maja 2015 roku spółka „Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji – spółka zależna od „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. – została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

5. dotyczące spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA

W dniu 9 czerwca 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA o 103 221 tysięcy PLN poprzez umorzenie 925 000 sztuk akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda oraz podwyższenie kapitału zakładowego poprzez objęcie przez PKO Bank Polski SA 1 akcji imiennej zwykłej o wartości nominalnej 111,59 PLN za cenę emisyjną równą 48 000 tysięcy PLN.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA wynosi 89 309 tysięcy PLN i dzieli się na 800 330 akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda.

6. dotyczące spółki PKO BP Faktoring SA

W czerwcu 2015 roku spółka Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA posiadająca 8 999 akcji oraz PKO Bank Polski SA posiadający 1 akcję zbyły wszystkie posiadane akcje spółki PKO BP Faktoring SA do spółki PKO Leasing SA.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku jedynym akcjonariuszem spółki PKO BP Faktoring SA jest spółka PKO Leasing SA (spółka zależna od Banku).

7. dotyczące NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych

W czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA nabył 1 300 000 sztuk certyfikatów inwestycyjnych serii A oraz 5 463 694 sztuk certyfikatów inwestycyjnych serii B funduszu NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych. Wartość nabycia wyniosła łącznie 71 665 tysięcy PLN. Certyfikaty serii B zostały objęte w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA oraz akcji wybranych spółek publicznych stanowiących aktywa finansowe Banku. Wyżej wymieniony Fundusz jest zarządzany przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA. Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych w papieru wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe określone w Statucie Funduszu i Ustawie o funduszach inwestycyjnych.

Jednocześnie w czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA sprzedał do wyżej wymienionego Funduszu wszystkie posiadane udziały spółki „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.- spółki zależnej od Banku oraz spółki „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. - spółki stanowiącej wspólne przedsięwzięcie Banku.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku NEPTUN - fizan oraz spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA i „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. (przy czym „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. wraz ze swoimi spółkami zależnymi „Sopot Zdrój” Sp. z o.o. i „Promenada Sopocka” Sp. z o.o.) jako jednostki kontrolowane przez PKO Bank Polski SA są konsolidowane metodą pełną w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Spółka „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. jest wspólnym przedsięwzięciem Funduszu i w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest nadal wyceniana metodą praw własności.

8. przeklasyfikowanie udziałów do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

W czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA przeklasyfikował, zgodnie z MSSF 5, udziały w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz w spółce „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczane do sprzedaży”. Bank zamierza odzyskać wartość wyżej wymienionych udziałów w drodze transakcji sprzedaży w ramach Grupy PKO Banku Polskiego SA (do NEPTUN – fizan).

9. dotyczące zdarzeń, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej w następnych kwartałach

W dniu 17 kwietnia 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Leasing SA podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 80 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA. Wyżej wymienione podwyższenie do 30 czerwca 2015 roku nie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W zakresie spółek stanowiących wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone, w I półroczu 2015 roku:

- PKO Bank Polski SA przeklasyfikował, zgodnie z MSSF 5, akcje spółki Bank Pocztowy SA (spółki stowarzyszonej) do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” w wartości bilansowej w wysokości 146 500 tysięcy PLN. Wartość bilansowa została ustalona na podstawie aktualnych, zweryfikowanych projekcji finansowych Spółki zawartych w Strategii rozwoju Banku Poczowego SA w latach 2015 – 2018,
- spółka Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (spółka stanowiąca wspólne przedsięwzięcie Banku) utworzyła dwie spółki zależne, w tym:
 - spółkę EVO Payments International Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce o kapitale zakładowym w wysokości 5 tysięcy PLN – Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 lutego 2015 roku,
 - spółkę EVO Payments International s.r.o. z siedzibą w Czechach o kapitale zakładowym w wysokości 200 tysięcy CZK – Spółka została zarejestrowana w Czeskim Rejestrze Handlowym w dniu 16 lutego 2015 roku, oraz objęła udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki EVO Payments International Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce o wartości 277 tysięcy PLN.

Przedmiotem działalności wyżej wymienionych Spółek jest prowadzenie działalności wspomagającej usługi finansowe - do końca czerwca br. Spółki nie rozpoczęły prowadzenia działalności operacyjnej.

23. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	30.06.2015	31.12.2014
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży przekwalifikowanie z jednostek podporządkowanych	356 796	165 000
Grunty i budynki	254 467	251 600
Inne	2 166	160
Razem	613 429	416 760

Szerzej na temat aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży opisano w nocie 22 „Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone oraz opis zmian w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

24. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2015	31.12.2014
Oprogramowanie	1 625 372	1 716 957
Wartość firmy	871 047	871 047
Relacje z klientami	57 683	67 252
Inne w tym nakłady	208 861	243 356
Razem	2 762 963	2 898 612

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2015	31.12.2014
Grunty i budynki	1 442 741	1 467 583
Maszyzny i urządzenia	430 038	439 669
Środki transportu	3	3
Środki trwałe w budowie	83 274	182 792
Nieruchomości inwestycyjne	182	184
Inne	168 017	161 142
Razem	2 124 255	2 251 373

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku i dnia 30 czerwca 2014 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku i dnia 30 czerwca 2014 roku Bank otrzymał odpowiednio odszkodowanie od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 31 tysięcy PLN i 161 tysięcy PLN ujęte w rachunku zysków i strat.

25. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2015	31.12.2014
Otrzymane kredyty i pożyczki	16 711 634	16 393 118
Depozyty banków	1 787 280	1 122 090
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	229 078	299 530
Rachunki bieżące	885 632	607 188
Inne depozyty z rynku pieniężnego	45 118	17 658
Razem	19 658 742	18 439 584

26. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec ludności	131 299 463	128 230 900
Depozyty terminowe	69 991 844	68 882 671
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	61 051 508	59 126 815
Pozostałe zobowiązania	256 111	221 414
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	52 923 517	52 911 331
Depozyty terminowe	15 613 872	16 562 690
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	19 489 375	19 270 916
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	15 846 882	15 051 131
- otrzymane od PKO Finance AB	12 666 322	12 036 601
Pozostałe zobowiązania	1 372 632	1 170 470
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	600 756	856 124
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	6 895 720	4 778 331
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	4 911 679	4 018 024
Depozyty terminowe	1 971 591	740 995
Pozostałe zobowiązania	12 450	19 312
Razem	191 118 700	185 920 562

Według segmentu klienta	30.06.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	125 331 949	121 893 357
korporacyjne	31 754 214	30 907 441
otrzymane kredyty i pożyczki	15 846 882	15 051 131
małych i średnich przedsiębiorstw	17 584 899	17 212 509
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	600 756	856 124
Razem	191 118 700	185 920 562

Struktura zobowiązań przedstawiona w nocie obejmuje następującą segmentację:

- zobowiązania wobec ludności obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych obejmują segment klienta korporacyjnego (z wyłączeniem klienta budżetowego), segment małych i średnich przedsiębiorstw oraz działalność maklerską,
- zobowiązania wobec jednostek budżetowych obejmują segment klienta korporacyjnego – klient budżetowy.

Pożyczki otrzymane od PKO Finance AB:

Data otrzymania pożyczki przez Bank	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2014
21.10.2010	800 000	EUR	21.10.2015	3 439 162	3 431 769
07.07.2011	250 000	CHF	07.07.2016	1 046 610	901 443
25.07.2012	50 000	EUR	25.07.2022	215 153	213 768
21.09.2012	500 000	CHF	21.12.2015	2 047 980	1 772 805
26.09.2012	1 000 000	USD	26.09.2022	3 800 661	3 540 943
23.01.2014	500 000	EUR	23.01.2019	2 116 756	2 175 873
Razem				12 666 322	12 036 601

27. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	30.06.2015	31.12.2014
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe	122 498	118 262
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - obligacje bankowe	993 068	747 825
Razem	1 115 566	866 087

Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty	30.06.2015	31.12.2014
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	747 825
od 3 miesięcy do 1 roku	1 039 469	46 668
od 1 roku do 5 lat	76 097	71 594
Razem	1 115 566	866 087

W I półroczu 2015 roku Bank wyemitował obligacje bankowe o wartości nominalnej 2 000 000 tysięcy PLN, wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W I półroczu 2015 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 752 585 tysięcy PLN.

28. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 30 czerwca 2015 roku

Na dzień 30 czerwca 2015	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 615 936
Pożyczka podporządkowana	224 000	905 230	CHF	24.04.2022	905 291
Razem	x	2 505 930	x	x	2 521 227

Na dzień 31 grudnia 2014 roku

Na dzień 31 grudnia 2014	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 619 833
Pożyczka podporządkowana	224 000	780 013	CHF	24.04.2022	794 152
Razem	x	2 380 713	x	x	2 413 985

29. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2015	31.12.2014
Koszty do zapłacenia	415 418	487 274
Przychody pobierane z góry	365 203	358 567
Inne zobowiązania	1 744 656	1 819 217
Razem	2 525 277	2 665 058
w tym zobowiązania finansowe	1 907 131	2 127 610

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

30. Rezerwy

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	29 457	39 363	103 621	130 725	303 166
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	3 117	73 484	130 725	236 783
Rezerwa długoterminowa	-	36 246	30 137	-	66 383
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	-	159 342	1 331	160 673
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(12 833)	(12 833)
Rozwiązanie rezerw	(10 000)	-	(172 833)	(6 344)	(189 177)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	(2 448)	-	(2 448)
Stan na dzień 30 czerwca 2015 roku, w tym:	19 457	39 363	87 682	112 879	259 381
Rezerwa krótkoterminowa	19 457	3 117	62 516	112 879	197 969
Rezerwa długoterminowa	-	36 246	25 166	-	61 412

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 77 599 tysięcy PLN i rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 774 tysiące PLN

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2014 roku, w tym:	29 457	35 386	115 667	129 971	310 481
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	2 441	88 817	129 971	250 686
Rezerwa długoterminowa	-	32 945	26 850	-	59 795
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	-	187 087	2 395	189 482
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(23 429)	(23 429)
Rozwiązanie rezerw	-	-	(205 961)	-	(205 961)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	232	-	232
Stan na dzień 30 czerwca 2014 roku, w tym:	29 457	35 386	97 025	108 937	270 805
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	2 441	71 084	108 937	211 919
Rezerwa długoterminowa	-	32 945	25 941	-	58 886

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 76 344 tysiące PLN i rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 693 tysiące PLN

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

31. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	30.06.2015	31.12.2014
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały, w tym:		
Kapitał zapasowy	20 518 111	18 618 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 484 177	3 421 913
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Pozostałe kapitały	25 072 288	23 110 024
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(80 875)	33 640
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(91 072)	5 204
Zyski i straty aktuarialne	(8 976)	(8 976)
Inne dochody całkowite	(180 923)	29 868
Niepodzielony wynik finansowy	1 250 000	132 793
Wynik okresu bieżącego netto	1 382 003	3 079 471
Kapitał własny ogółem	28 773 368	27 602 156

Akcjonariat Banku

Według informacji posiadanych na dzień 30 czerwca 2015 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2015 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale-Nederlanden OFE ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2014 roku				
Skarb Państwa	392 406 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale-Nederlanden OFE ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 miliona akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 milionów akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa. Od dnia 23 czerwca 2015 zmiana nazwy ING OFE na Nationale-Nederlanden OFE.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane ani w zakresie prawa głosu, ani dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe nie dotyczą:

- 1) akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- 2) akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- 3) akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I półroczu 2015 roku i w 2014 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

POZOSTAŁE NOTY

32. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

32.1. Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 30 czerwca 2015 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 009 700	15.06.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	86 100	31.12.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2029
Spółka F	obligacje korporacyjne	8 841	31.01.2016
Razem		2 243 641	
Stan na dzień 31 grudnia 2014 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 049 000	15.06.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	91 700	31.12.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Razem		2 245 700	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i niezajmujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

32.2. Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 119 043 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 196 807 tysięcy PLN).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 74 752 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 95 322 tysiące PLN).

32.3. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	30.06.2015	31.12.2014
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	2 122 382	998 133
dla podmiotów niefinansowych	36 969 019	34 023 705
dla podmiotów budżetowych	3 535 735	3 258 574
Razem	42 627 136	38 280 412
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne*	28 934 586	27 730 846

* W 2015 roku Bank zredefiniował kategorię udzielonych zobowiązań nieodwołalnych dodając do niej dodatkowe produkty.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	30.06.2015	31.12.2014
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	8 130 841	10 003 696
dla podmiotów finansowych	821 213	919 391
dla podmiotów niefinansowych	7 303 429	9 062 391
dla podmiotów budżetowych	6 199	21 914
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	4 607 977	4 526 126
dla podmiotów finansowych	12 076	12 076
dla podmiotów niefinansowych	4 595 901	4 514 050
Udzielone akredytywy	2 016 595	704 504
dla podmiotów finansowych	-	1 736
dla podmiotów niefinansowych	2 016 595	702 768
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	26 208	17 278
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe dla podmiotów budżetowych	83 488	55 008
Razem	14 865 109	15 306 612
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 196 468	1 942 582

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w nocie 30 „Rezerwy”.

32.4. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

Według wartości nominalnej	30.06.2015	31.12.2014
finansowe	142 144	1 747 327
gwarancyjne	5 866 485	4 587 353
Razem zobowiązania otrzymane	6 008 629	6 334 680

W wyniku postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Grupa Kapitałowa dokonała wyceny Umowy Podziału Ryzyka w oparciu o przeprowadzaną analizę prawdopodobieństwa przepływów środków pieniężnych wynikających z Umowy. Oszacowana wartość oczekiwana wynosi zero.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

33. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2015 roku, łączna wartość przedmiotu sporu postępowań sądowych, w których Bank jest pozwanym wynosiła 1 414 349 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 411 182 tysiące PLN), a łączna wartość przedmiotu sporu postępowań sądowych z powództwa Banku na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosiła 492 477 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 553 428 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard oraz Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane wyżej wymienionymi kartami systemu, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) i w dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. SOKiK zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie jednakże w dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazując wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard.

W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku o którym mowa powyżej. W dniu 25 października 2012 roku Sąd

Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzję sądu w tej sprawie pełnomocnik Banku otrzymał w styczniu 2013 roku, a w lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. W dniu 29 października 2013 roku odbyła się rozprawa, zaś w dniu 21 listopada 2013 roku został ogłoszony wyrok, którym SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10 085 tysięcy PLN. Wyrok jest nieprawomocny. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD) (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Limited, Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A. (dawniej: BRE Bank S.A.), Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Odpisy tych apelacji zostały doręczone pełnomocnikowi Banku, który złożył na nie odpowiedzi. Akta sprawy zostały przekazane z SOKiK do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 22 września 2015 r. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiada rezerwę na kwotę 10 359 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

b) Na dzień 30 czerwca 2015 roku dodatkowo Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

przed SOKiK w wyniku odwołania od decyzji Prezesa UOKiK

- 1) w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach.

W dniu 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN. W dniu 16 stycznia 2013 roku Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 13 stycznia 2015 roku SOKiK wydał wyrok, którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK w całości, tj. uchylił również nałożoną na Bank karę finansową. W dniu 26 lutego 2015 roku Prezes UOKiK złożył od wyroku apelację. Postępowanie w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiada rezerwę w tej samej kwocie (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

- 2) w związku z podejrzeniem stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku uznano działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożono na Bank karę pieniężną w wysokości 17 236 tysięcy PLN oraz 11 828 tysięcy PLN (łącznie 29 064 tysiące PLN). Bank odwołał się od tej decyzji. Wyrokiem z dnia 9 lipca 2015 roku SOKiK uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Postępowanie jest w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank nie posiada rezerwy z tego tytułu.

przed SOKiK z powództwa osoby fizycznej:

- 1) uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłatę za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnianiem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank udzielił odpowiedzi na pozew i repliki na kolejne pismo procesowe. W sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową, natomiast istnieje ryzyko wpisania postanowień dotyczących opłat monitorująco-upominawczych do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK. W dniu 25 marca 2015 roku SOKiK umorzył postępowanie przeciwko Bankowi w tej sprawie,
- 2) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi w dniu 20 kwietnia 2015 roku, a w dniu 20 maja 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew. Sprawa w toku,
- 3) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu oraz na potrzeby przeliczania rat kredytu, jak również postanowień dotyczących wysokości oprocentowania są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi 4 lutego 2015 roku. W dniu 6 marca 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew wnosząc o jego odrzucenie. Sąd zarządził doręczenie odpowiedzi na pozew Banku powodowi zobowiązując go do ustosunkowania się do twierdzeń Banku - zarządzenie w tym zakresie doręczone zostało powodowi w dniu 15 maja 2015 roku.

przed SOKiK z powództwa Banku - w wyniku zakończenia postępowania odwoławczego wszczętego przez Bank przed SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”). W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- 1) w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- 2) w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- 3) w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

W dniu 2 stycznia 2013 roku Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK i wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 roku SOKiK obniżył nałożoną na Bank karę łącznie do kwoty 4 000 tysięcy PLN, w tym odnośnie:

- 1) praktyki opisanej powyżej w pkt 1 obniżył karę do kwoty 2,5 miliona PLN,
- 2) praktyki opisanej powyżej w pkt 2 obniżył karę do kwoty 1,5 miliona PLN,
- 3) praktyki opisanej powyżej w pkt 3 kara została uchylona, gdyż Sąd uznał, że praktyka Banku nie naruszała zbiorowych interesów konsumentów.

Postępowanie w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiadał na powyższe kwoty rezerwę w kwocie 4 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

przed Prezesem UOKiK:

- 1) postępowanie wyjaśniające wszczęte 29 sierpnia 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w umowie kredytu Aurum wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kosztów ubezpieczenia w tej umowie i formularzu informacyjnym. Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK,
 - 2) postępowanie wyjaśniające, wszczęte 9 października 2014 roku w sprawie możliwości skorzystania przez klientów z reklamacji „chargeback”. Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK, że w relacjach Banku z klientami nie funkcjonuje tego typu procedura reklamacyjna (jest ona właściwa dla relacji Bank - organizacja kartowa),
 - 3) postępowanie wszczęte 15 października 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w ulotce reklamowej „Mini Ratka w mgnienu oka na wyciąg z konta” wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kwoty pożyczki. W dniu 13 listopada 2014 roku UOKiK wszczął właściwe postępowanie administracyjne w tej sprawie. Bank nie zgadza się z zarzutami UOKiK i w odpowiedzi rozważa przyjęcie na siebie zobowiązania do prezentowania zgodnego z założeniami UOKiK (chodzi o doprecyzowanie komunikacji),
 - 4) postępowanie wyjaśniające z dnia 26 stycznia 2015 roku w sprawie przekazania informacji, jakie Bank stosuje aktualnie zasady dotyczące zabezpieczania i przewalutowania kredytu hipotecznego w CHF w kontekście ostatnich zmian kursu franka szwajcarskiego. Do dnia dzisiejszego nastąpiła jedynie wymiana pism w toku postępowania,
 - 5) postępowanie wyjaśniające z dnia 5 lutego 2015 roku dotyczące postępowań Banku z kredytami mieszkaniowymi zabezpieczonymi hipotecznie wyrażonymi/denominowanymi/indeksowanymi w CHF (ujemny LIBOR, obniżenie spreadu, tabele kursowe). Sprawa jest w toku,
 - 6) postępowanie wyjaśniające wszczęte 12 lutego 2015 roku w sprawie, czy Bank wobec byłych klientów Nordea Bank Polska SA stosuje obowiązującą w Taryfie Nordea Bank Polska SA opłatę 20 PLN za obsługę zajęcia wierzytelności w przypadku wystawienia tytułu egzekucyjnego. Pismem z dnia 24 lutego 2015 roku Bank udzielił UOKiK odpowiedzi, w której poinformował, że Bank nie stosuje takiej opłaty wobec konsumentów,
 - 7) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 marca 2015 roku dotyczące współpracy Banku z rzeczoznawcami majątkowymi w zakresie tworzenia operatów szacunkowych na potrzeby wyceny wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu. W dniu 23 marca 2015 roku i 7 maja 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na pismo UOKiK,
 - 8) postępowanie wyjaśniające z dnia 9 marca 2015 roku dotyczące stosowanych przez Bank dokumentów określających opłaty i prowizje, wskazania wszystkich zmian w tych dokumentach w latach 2014-2015, przesłanek uprawniających Bank do dokonania zmian oraz sposobu poinformowania konsumentów o tych zmianach. Kolejno w dniach 13 i 21 kwietnia 2015 roku oraz 8 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty,
 - 9) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 kwietnia 2015 roku w sprawie badania rynku kredytów konsumenckich, w tym określenie jego struktury oraz struktury opłat związanych z tą grupą produktów. W dniu 29 kwietnia 2015 roku Bank przekazał UOKiK kwestionariusz zawierający wymagane informacje,
 - 10) postępowanie wyjaśniające z dnia 20 kwietnia 2015 roku dotyczące opłat z tytułu operacji dokonywanych przez konsumentów w związku z korzystaniem przez konsumentów z kart płatniczych za granicą. W dniu 28 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty.
- c) Roszczenia reprivatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się:

- 1) dwa postępowania administracyjne, w tym jedno zawieszone, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku,
- 2) cztery postępowania sądowe, w tym jedno zawieszone, w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku dotyczące wydania lub zwrotu lokalu i nieruchomości, wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz regulacji stanu prawnego nieruchomości.

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, że orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, wydano z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców a następnie podział majątku CFP, wydane zostało przeniesienie na Bank prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. W dniu 17 lipca 2013 roku złożona została skarga kasacyjna. W dniu 3 czerwca 2015 roku odbyła się rozprawa, podczas której NSA uwzględnił kasację Banku od wyroku WSA w Warszawie z 23 sierpnia 2012 roku w sprawie reprivatyzacyjnej części gruntów przy ulicy Puławskiej 15. Sprawa w toku.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

34. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2015	31.12.2014	30.06.2014
Kasa, środki w Banku Centralnym	11 894 988	11 698 248	8 210 374
Bieżące należności od banków	3 165 882	2 354 512	2 178 623
Razem	15 060 870	14 052 760	10 388 997

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	2 966 468	3 174 287
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	132 801	193 895
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	52 061	96 632
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	351 449	282 879
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	27 512	27 567
Odsetki od instrumentów zabezpieczających	280 469	157 899
Pozostałe odsetki otrzymane (głównie odsetki od rachunków bieżących, skupionych wierzytelności, zrealizowanych gwarancji)	573 941	596 633
Razem	4 384 701	4 529 792

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych	83 142	47 725
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	1 976	1 664
Razem	85 118	49 389

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(831 328)	(889 027)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(181 417)	(94 986)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(41 513)	(44 139)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(269 765)	(295 826)
Razem	(1 324 023)	(1 323 978)

35. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w notce 31 „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku; Nr 763), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	52 035	58 261
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	14 006	20 969
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi - pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	38 029	37 292

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela.

W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	1 516	1 659

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	5 503	2 500

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	8 188	11 516

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2015			01.01-30.06.2015		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	467 459	534 076	387 494	5 088	451	(4 011)
Podmiot 3	236 830	971 627	983 496	1 763	573	(9 151)
Podmiot 4	215 062	53 799	575 223	4 748	1 698	(26)
Podmiot 5	211 065	15 740	2 359 663	422	1 176	(338)
Podmiot 6	201 153	72 804	50 000	2 734	52	(449)
Podmiot 7	113 458	36 142	542 143	2 002	32	(157)
Podmiot 8	106 852	33 861	65 252	1 851	141	(438)
Podmiot 9	96 804	456	100 000	1 716	224	(12)
Podmiot 10	94 184	1 403	22 316	2 334	115	-
Podmiot 11	88 672	26 865	131 574	1 164	45	(24)
Podmiot 12	47 257	11 151	39 534	648	151	(180)
Podmiot 13	26 617	2	3 416	530	2	(1)
Podmiot 14	23 959	4 232	20 000	389	8	-
Podmiot 15	20 374	20 693	59 628	2	343	(260)
Pozostałe podmioty	134 254	5 029 090	3 280 758	3 012	2 610	(42 447)
Razem	2 084 000	6 811 941	10 700 497	28 403	7 621	(57 494)

Podmiot	31.12.2014			01.01 - 30.06.2014		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 6	184 925	1 001 114	647 423	1 327	265	(1 798)
Podmiot 2	-	1 099	1 368 860	1 812	827	(239)
Podmiot 10	-	9 190	1 201 440	7 025	97	(45)
Podmiot 4	-	1 177 873	-	-	-	(195)
Podmiot 26*	285 955	283 174	422 752	-	-	-
Podmiot 11	-	160 250	701 786	2 302	1	(397)
Podmiot 13	-	98 728	500 000	2 419	621	(580)
Podmiot 15	-	582 771	-	1 513	102	(46)
Podmiot 18	386 306	16 294	151 587	2 517	350	-
Podmiot 14	113 481	18 235	396 474	2 290	160	(64)
Podmiot 27*	-	109 604	400 000	-	-	-
Podmiot 25	113 422	80 540	61 819	-	-	-
Podmiot 21	67 704	14 487	157 659	733	24	-
Podmiot 28*	62 901	1 984	150 000	-	-	-
Pozostałe podmioty	259 499	637 143	165 524	8 367	2 740	(17 325)
Razem	1 474 193	4 192 486	8 405 324	30 305	5 187	(20 689)

*Podmioty nie występują w 2015 roku

Odpowiednio na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

36. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

W I półroczu 2015 roku PKO Bank Polski SA nie zawarł istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami zależnymi, wspólnymi przedsięwzięciami i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodlegających od warunków rynkowych. Marże na transakcjach kredytowych zawierają się w przedziale 0,25% - 4,2%. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

30 czerwca 2015 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	802	-	7 316	-
KREDOBANK SA	427 248	317 175	5 542	11 987
Merkury - fiz an	59 944	59 944	1 327	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	16 169	-	7 821	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	193	-	145 827	593
PKO Finance AB	1 103	-	12 662 083	-
PKO Leasing SA	1 885 079	1 656 280	94 504	975 635
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	24 485	-	28 866	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	80 868	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	35 080	35 064	152 756	55 000
Qualia Development Sp. z o.o.	-	-	17 027	11 897
Pozostałe	-	-	-	-
Jednostki zależne pośrednio				
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	1	-	11 332	-
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	35 242	35 242	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	3 135	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	-	-	5 178	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	-	-	7 599	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	-	-	6 651	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	-	-	2 802	-
PKO BP Faktoring SA	496 280	496 257	1 252	103 743
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 322 104	2 320 537	1 061	30 690
PKO Leasing Sverige AB	112 483	112 483	7 248	-
„Promenada Sopotka” Sp. z o.o.	42 787	42 787	4 698	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	75 930	75 930	774	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	2 339	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	1 309	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	-	-	10 911	1 035
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	-	-	18 816	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	76 770	76 770	1 203	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	3 887	3 887	262	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	187 492	187 492	15 165	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	-	-	1 574	-
Pozostałe	1	-	3 992	-
Razem zależne	5 803 080	5 419 848	13 311 238	1 190 580

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	3 279	-	23 895	5 000
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 688	27 688	9 373	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	475	-	336	926
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	28	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	31 442	27 688	33 632	5 926

Spółka prezentowana w „Aktwach trwałych przeznaczonych do sprzedaży”

W I półroczu 2015 roku, PKO Bank Polski SA dokonał umorzenia 8 250 tysięcy USD pożyczki udzielonej spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz 8 284 tysięcy USD pożyczki udzielonej spółce Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o., a także odsetek należnych od wyżej wymienionych pożyczek (tj. wartości pożyczek, jaka pozostała do spłaty). Umorzenia zostały przeprowadzone na wniosek wyżej wymienionych Spółek, z uwagi na sytuację gospodarczą Ukrainy, w tym w szczególności na dewaluację hrywny powodującą brak możliwości uzyskania przez Spółki wpływów z odzysków wierzytelności w UAH na poziomie niezbędnym do spłaty pożyczek otrzymanych od Banku oraz ograniczenia Narodowego Banku Ukrainy w zakresie wymiany walut oraz transferu waluty za granicę.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZESZCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

31 grudnia 2014 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	-	-	299 563	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	4 169	-	1 116	7 000
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	60 873	60 873	-	-
KREDOBANK SA	371 639	283 387	2 831	22 043
Merkury - fiz an	53 978	53 978	1 665	6 022
PKO BP BANKOWY PTE SA	17	-	1 237	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	212	-	152 158	593
PKO Finance AB	7	-	12 032 368	-
PKO Leasing SA	947 517	759 882	194 487	949 752
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	20 217	-	52 954	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	30 662	30 662	232 714	40 264
Qualia Development Sp. z o.o.	-	-	10 829	13 904
Pozostałe	-	-	644	-
Jednostki zależne pośrednio				
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	72 930	72 930	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	3 395	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	-	-	8 121	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	-	-	5 838	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	-	-	11 385	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	-	-	4 752	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	-	-	3 078	-
PKO BP Faktoring SA	497 702	497 684	219 135	2 316
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 255 640	2 253 051	674	176 388
PKO Leasing Sverige AB	90 866	90 866	83	44 229
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	44 189	44 189	4 152	-
Qualia - Residence Sp. z o.o.	1	-	8 517	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	76 000	76 000	622	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	3 228	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	1 342	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	-	-	4 444	1 035
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	-	-	8 510	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	76 770	76 770	1 245	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	3 887	3 887	431	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	198 542	198 542	16 086	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	-	-	1 826	-
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	-	-	6 778	-
Pozostałe	-	-	1 051	-
Razem zależne	4 805 818	4 502 701	13 297 259	1 263 546

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	23 390	-	57 008	5 000
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp z o.o.	28 852	28 852	12 022	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	-	-	299	941
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	966	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	2	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	52 242	28 852	70 297	5 941

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZĘŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

6 miesięcy zakończone dnia 30 czerwca 2015 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	1 734	442	1 535	1 535
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	-	-	30 683	-
KREDOBANK SA	4 152	4 020	-	-
Merkury - fizan	1 311	1 311	12	12
PKO Finance AB	42	42	227 010	226 453
PKO BP Finat Sp. o.o.	988	20	3 115	1 255
PKO Leasing SA	15 389	12 811	11 845	1 143
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	121 967	121 188	625	625
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	82 716	82 605	67 068	67 068
Pozostałe	453	45	312	312
Jednostki zależne pośrednio				
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	964	964	31 218	-
PKO BP Faktoring SA	3 386	3 248	15	15
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	31 001	30 934	66	8
PKO Leasing Sverige AB	1 103	1 103	-	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	1 919	1 919	6	6
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	1 943	1 943	5	5
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	1 752	1 752	105	105
Pozostałe	583	564	372	372
Razem zależne	271 403	264 911	373 992	298 914

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	71 274	70 957	47 074	46 416
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	584	584	52	52
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA*	314	13	554	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	14	14
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	1	1	-	-
Razem	72 174	71 556	47 694	46 482

*Spółka prezentowana w „Aktwach trwałych przeznaczonych do sprzedaży”

6 miesięcy zakończone dnia 30 czerwca 2014 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	4 047	4 047	-	-
Merkury - fiz an	1 120	1 120	10	10
Inteligo Financial Services SA	1 957	13	35 114	1 240
KREDOBANK SA	3 470	3 470	-	-
Nordea Bank Polska SA	12 470	9 358	5 381	73
PKO Finance AB	31	31	195 989	195 255
PKO Leasing SA	4 455	2 778	9 982	2 389
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	107 813	106 957	734	734
Pozostałe	524	31	731	230
Jednostki zależne pośrednio				
PKO BP Faktoring SA	3 670	3 530	3 771	3 771
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	40 631	40 586	42	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	1 768	1 768	10	10
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	2 045	2 045	24	24
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	2 041	2 041	46	46
Pozostałe	2 652	2 648	231	231
Razem zależne	188 694	180 423	252 065	204 013

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	4 780	4 461	34 765	34 654
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	1 658	1 658	125	125
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	220	30	1 800	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	83	83
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	2	2	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	6 661	6 152	36 773	34 862

37. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo

Na dzień 30 czerwca 2015 roku jednostkami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały dwa podmioty (na dzień 31 grudnia 2014 roku - jeden podmiot).

W I półroczu 2015 roku oraz w I półroczu 2014 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

38. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA (z wyłączeniem zmiennych składników wynagrodzeń)

Wynagrodzenia otrzymane oraz należne od PKO Banku Polskiego SA	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Rada Nadzorcza	615	496
Zarząd	5 634	5 289
Razem	6 249	5 785

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Zarząd*	20	20
Razem	20	20

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to świadczenia pracownicze, które podlegają w całości rozliczeniu przed upływem 12 miesięcy od dnia okresu sprawozdawczego, w którym pracownicy wykonywali związaną z nimi pracę. Jak opisano w nocie „Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” począwszy od roku 2012 zmienny składnik wynagrodzeń w przypadku osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym Zarząd przyznawany jest w:

- formie nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny).

W związku z powyższym jako świadczenie krótkoterminowe dla Zarządu Banku oprócz wynagrodzenia zasadniczego ujęta została również nieodroczone część składnika zmiennego składnika wynagrodzeń w formie gotówkowej.

W okresie 6 miesięcy zakończonych dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do nieodroczonego zmiennego składnika wynagrodzeń.

Wartość nieodroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2014 rok wyniosła 1 694 tysięcy PLN bez narzutów a za rok 2013 rok wyniosła 1 916 tysięcy PLN bez narzutów.

b) pozostałe świadczenia długoterminowe (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

Jako pozostałe świadczenie długoterminowe ujęta została odroczone część zmiennego składnika wynagrodzeń przyznawana w formie gotówkowej oraz świadczenia z tytułu pracowniczego programu emerytalnego („PPE”).

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych (wypłaty nastąpiły odpowiednio w lipcu 2015 i lipcu 2014 roku).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń długoterminowych wyniosła odpowiednio 3 244 tysiące PLN tj. 3 150 tysięcy PLN bez narzutów (zmiennie składniki wynagrodzeń za lata 2014-2012) i 94 tysiące PLN składki na PPE. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła odpowiednio 2 083 tysiąca PLN, tj. 2 022 tysiące PLN bez narzutów (zmiennie składniki wynagrodzeń za lata 2013-2012) i 61 tysięcy PLN składki na PPE.

W 2015 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2014 rok wyniosła 1 129 tysięcy PLN bez narzutów. W 2014 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 321 tysięcy PLN bez narzutów.

c) płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń przyznanych w formie akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym) wypłacono 2 240 tysięcy PLN bez narzutów. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku z tego tytułu wypłacono 1 599 tysięcy PLN.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła odpowiednio 4 845 tysięcy PLN bez narzutów (za lata 2014-2012) oraz 4 289 tysięcy PLN (za lata 2013-2012).

W I półroczu 2015 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) w formie akcji fantomowych za 2014 rok wyniosła 2 823 tysięcy PLN. W I półroczu 2015 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2013 rok wyniosła 3 237 tysięcy PLN.

d) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

e) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

f) kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2015	31.12.2014
Rada Nadzorcza	948	3 102
Zarząd	852	857
Razem	1 800	3 959

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

39. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył poprzez uchwałę:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje fantomowe po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg – z IV kwartału okresu oceny. Następnie, po okresie retencyjnym i okresie odroczenia, akcje są przeliczane na gotówkę – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z III kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego wypłatę (zarząd) oraz III kwartału roku kalendarzowego, w którym dokonywana jest wypłata (pozostałe osoby na stanowiskach kierowniczych), publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń wynosiła 32,5 miliona PLN bez narzutów, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 20 milionów PLN a dla Zarządu Banku w kwocie 12,5 miliona PLN. Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 34 miliony PLN, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 23 miliony PLN i dla Zarządu Banku w kwocie 11 milionów PLN.

W okresach sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2015 i 30 czerwca 2014 roku wypłacono odpowiednio osobom zajmującym stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku składnik zmiennych wynagrodzeń w formie gotówki w kwocie 4,8 miliona PLN i 4,6 miliona PLN. W okresach sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2015 i 30 czerwca 2014 roku wypłacono Zarządowi Banku składnik zmiennych wynagrodzeń z tytułu akcji fantomowych odpowiednio w wysokości 2,2 miliona PLN oraz 1,8 miliona PLN.

40. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

40.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 30 czerwca 2015 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 30.06.2015	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	1 536 422	1 536 422	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 513 520	1 513 520	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		17 127	17 127	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		5 775	5 775	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 975 931	1 179	3 974 752	-
Instrumenty zabezpieczające		271 965	-	271 965	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 703 966	1 179	3 702 787	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	11 183 826	2 714 016	8 469 810	-
Dłużne papiery wartościowe		11 183 826	2 714 016	8 469 810	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	25 515 703	15 971 490	9 346 739	197 474
Dłużne papiery wartościowe		25 280 970	15 934 231	9 346 739	-
Kapitałowe papiery wartościowe		234 733	37 259	-	197 474
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		42 211 882	20 223 107	21 791 301	197 474
Pochodne instrumenty finansowe	17	5 099 560	1 201	5 098 359	-
Instrumenty zabezpieczające		1 293 867	-	1 293 867	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 805 693	1 201	3 804 492	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	27	122 498	-	122 498	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		122 498	-	122 498	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		5 222 058	1 201	5 220 857	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 513 520	1 513 520	-	-
obligacje skarbowe	1 402 852	1 402 852	-	-
obligacje skarbowe w EUR	5 052	5 052	-	-
obligacje komunalne w PLN	50 638	50 638	-	-
obligacje korporacyjne w PLN	33 709	33 709	-	-
obligacje korporacyjne w EUR	45	45	-	-
obligacje emitowane przez GPW	1 340	1 340	-	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB w EUR	4 239	4 239	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	15 645	15 645	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	17 127	17 127	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	5 775	5 775	-	-
RAZEM	1 536 422	1 536 422	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	11 183 826	2 714 016	8 469 810	-
bony pieniężne NBP	8 224 021	-	8 224 021	-
obligacje skarbowe PLN	1 617 381	1 617 381	-	-
obligacje skarbowe EUR	84 315	84 315	-	-
obligacje skarbowe CHF	1 012 320	1 012 320	-	-
obligacje komunalne EUR	133 425	-	133 425	-
obligacje komunalne PLN	112 364	-	112 364	-
RAZEM	11 183 826	2 714 016	8 469 810	-

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZESZCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	25 280 970	15 934 231	9 346 739	-
obligacje skarbowe PLN	15 934 231	15 934 231	-	-
obligacje komunalne PLN	4 344 647	-	4 344 647	-
obligacje korporacyjne PLN	4 429 888	-	4 429 888	-
obligacje korporacyjne USD	216 148	-	216 148	-
obligacje korporacyjne EUR	356 056	-	356 056	-
Kapitałowe papiery wartościowe	234 733	37 259	-	197 474
RAZEM	25 515 703	15 971 490	9 346 739	197 474

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2014	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	1 928 659	1 928 659	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 919 353	1 919 353	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		3 891	3 891	-	-
Prawa do akcji		278	278	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	5 483 508	1 397	5 482 111	-
Instrumenty zabezpieczające		599 841	-	599 841	-
Instrumenty o charakterze handlowym		4 883 667	1 397	4 882 270	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
Dłużne papiery wartościowe		13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	22 080 344	12 546 249	9 335 793	198 302
Dłużne papiery wartościowe		21 794 141	12 458 348	9 335 793	-
Kapitałowe papiery wartościowe		286 203	87 901	-	198 302
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		42 910 178	16 641 343	26 070 533	198 302
Pochodne instrumenty finansowe	17	5 545 502	523	5 544 979	-
Instrumenty zabezpieczające		494 961	-	494 961	-
Instrumenty o charakterze handlowym		5 050 541	523	5 050 018	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	27	118 262	-	118 262	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		118 262	-	118 262	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		5 663 764	523	5 663 241	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 919 353	1 919 353	-	-
obligacje skarbowe	1 825 454	1 825 454	-	-
obligacje skarbowe w EUR	-	-	-	-
obligacje komunalne w PLN	50 563	50 563	-	-
obligacje korporacyjne w PLN	22 215	22 215	-	-
obligacje korporacyjne w EUR	9	9	-	-
obligacje emitowane przez GPW	2 248	2 248	-	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB w EUR	4 233	4 233	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	14 631	14 631	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	3 891	3 891	-	-
Prawa do akcji	278	278	-	-
RAZEM	1 928 659	1 928 659	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-
bony pieniężne NBP	10 998 812	-	10 998 812	-
obligacje skarbowe PLN	2 165 038	2 165 038	-	-
obligacje komunalne EUR	139 882	-	139 882	-
obligacje komunalne PLN	113 935	-	113 935	-
RAZEM	13 417 667	2 165 038	11 252 629	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 794 141	12 458 348	9 335 793	-
obligacje skarbowe PLN	12 458 348	12 458 348	-	-
obligacje komunalne PLN	4 480 325	-	4 480 325	-
obligacje korporacyjne PLN	4 249 224	-	4 249 224	-
obligacje korporacyjne USD	199 412	-	199 412	-
obligacje korporacyjne EUR	406 832	-	406 832	-
Kapitałowe papiery wartościowe	286 203	87 901	-	198 302
RAZEM	22 080 344	12 546 249	9 335 793	198 302

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej, których szczegółowy opis zaprezentowany został w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2014 rok.

Do poziomu 3 Bank zaklasyfikował akcje spółki (Funduszu) nienotowane na GPW, które są wyceniane według wewnętrznych modeli wyceny. Wartość godziwa tych papierów ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład funduszu, które podlegają co pół roku przeglądom lub badaniom przez biegłego rewidenta.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Bank stosuje wycenę do wartości godziwej na Poziomie 3 na dzień 30 czerwca 2015 roku jest następujący:

Instrument finansowy	Technika wyceny	Czynnik nieobserwowalny	Wartość godziwa według	
			scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Kapitałowe papiery wartościowe - Fundusz	metoda wartości netto aktywów funduszu (NAV - Net Asset Value)	cena za akcję funduszu	207 164	187 434

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 roku nie nastąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych..

Poniższa tabela prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów odpowiednio od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku oraz od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku, wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01-30.06.2015
Bilans otwarcia na początek okresu	198 302
Suma zysków lub strat	13 831
w innych dochodach całkowitych	13 831
Różnice kursowe podmiotów walutowych	(2 659)
Sprzedaż akcji Spółki notowanej na giełdzie	(12 000)
Stan na koniec okresu	197 474

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01-30.06.2014
Bilans otwarcia na początek okresu	137 315
Suma zysków lub strat	15 309
w innych dochodach całkowitych	15 309
Objęcie akcji w podwyższonym kapitale Funduszu i różnice kursowe	15 052
Stan na koniec okresu	167 676

W okresie od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku nie nastąpiły zmiany w zakresie metodologii szacowania wartości godziwej.

40.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	30.06.2015	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	11 894 988	11 894 988
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 828 259	3 828 210
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			183 915 450	180 177 790
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	100 046 273	95 798 906
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	57 359 010	58 192 966
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 846 627	20 633 147
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	874 284	874 284
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 789 256	4 678 487
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	695 700	695 700
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 158	4 158
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 658 742	19 658 958
Zobowiązania wobec klientów			191 118 700	191 408 214
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	52 923 517	53 250 639
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 895 720	6 895 720
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	131 299 463	131 261 855
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 115 566	1 115 658
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 521 227	2 508 786
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	1 907 131	1 907 131

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2014	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	11 698 248	11 698 248
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 608 547	2 608 553
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			177 557 571	168 577 617
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 712 466	86 670 803
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	56 546 103	56 604 768
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 159 253	20 270 107
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	302 973	302 973
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 836 776	4 728 966
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	647 235	647 235
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 427	4 427
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 439 584	18 439 662
Zobowiązania wobec klientów			185 920 562	186 323 433
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	52 911 331	53 349 090
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 778 331	4 778 331
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	128 230 900	128 196 012
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	866 087	866 109
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 413 985	2 398 946
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 127 610	2 127 610

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

41. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Ma ono na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

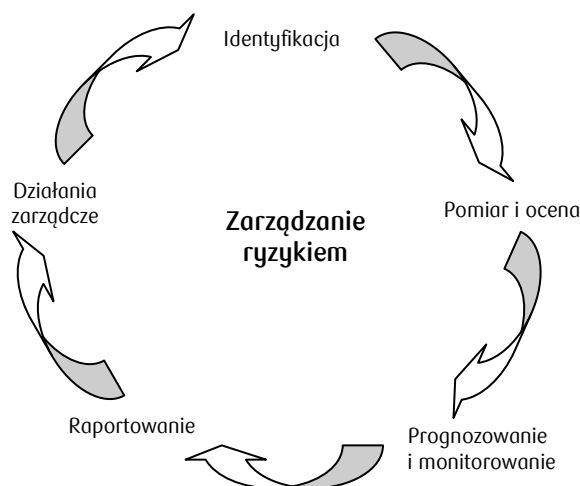
W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), utraty reputacji i kapitałowe.

41.1. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- **identyfikacja ryzyka:**
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określane są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- **pomiar i ocena ryzyka:**
pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- **prognozowanie i monitorowanie ryzyka:**
polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- **raportowanie ryzyka:**
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- **działania zarządcze:**
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

41.2. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,

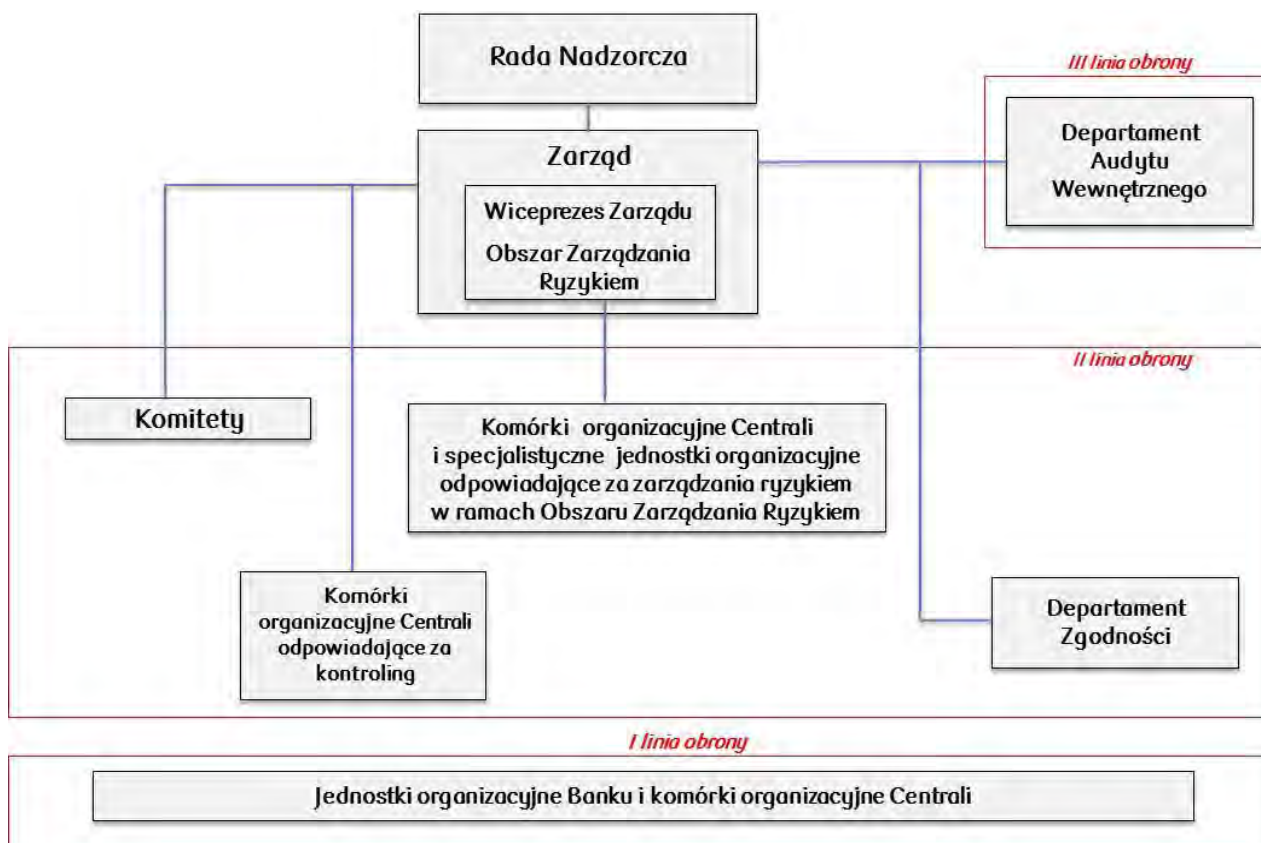
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

41.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku i komórkach organizacyjnych Centrali. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), ryzykiem reputacji, odpowiednich komitetach, a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Obszar Zarządzania Ryzykiem tworzą Pion Ryzyka Bankowego, Departament Integracji Ryzyka, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego, a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji oraz zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada w szczególności za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- koordynowanie działań w zakresie Strategii,
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie i opiniowanie przepisów wewnętrznych Banku dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Departament Integracji Ryzyka odpowiada w szczególności za:

- walidację modeli ryzyka,
- wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Grupie Kapitałowej,
- koordynację wdrożenia spójnych standardów zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej,
- inicjowanie i koordynację działań integracyjnych w odniesieniu do zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej,
- przygotowanie listy spółek, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada w szczególności za:

- efektywne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów instytucjonalnych, o wartości nie mniejszej niż kwota określona w przepisach wewnętrznych Banku,
- przygotowywanie propozycji w sprawach powierzenia dochodzenia lub sprzedaży wierzytelności trudnych,
- przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- przegląd i klasyfikację wierzytelności będących w zarządzaniu Departamentu oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych i ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty ich wartości związanej z ryzykiem działalności Banku.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada w szczególności za:

- tworzenie rozwiązań systemowych, w tym przepisów wewnętrznych Banku i aplikacji, dotyczących zarządzania wierzytelnościami trudnymi,
- ustalanie metody wyliczania wskaźników: efektywności procesów restrukturyzacji i windykacji, efektywności systemu monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności, odzysków z zabezpieczeń,
- tworzenie, rozwój i weryfikację modeli wykorzystywanych w procesach monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności i dochodzenia wierzytelności,
- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości wierzytelności trudnych,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Celem Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego jest ograniczanie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego, rynku korporacyjnego oraz instytucji finansowych, które są istotne w szczególności ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małym i średnim przedsiębiorstw ocenianych metodą ratingową, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitet Ryzyka („KR”)

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,
- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA,
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”)

- podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw, a także innych istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów,
- wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

Komitet Kredytowy Banku („KKB”)

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych oraz modeli ryzyka kredytowego,
- wydaje rekomendacje w wyżej wymienionym zakresie dla Zarządu Banku,
- podejmuje decyzje dotyczące zatwierdzenia modeli ryzyka kredytowego oraz wyników walidacji tych modeli w składzie uwzględniającym przedstawicieli Obszaru Finansów i Rachunkowości.

Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”)

- podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie w zakresie m.in. strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego, zmian w podejściu AMA oraz w zakresie podejmowania działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka operacyjnego we wszystkich obszarach działalności Banku.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

41.4. Działania w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią postawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka.

W tym celu Bank w I półroczu 2015 roku podjął m.in. następujące działania:

- zrolował w I połowie 2015 roku obligacje krótkoterminowe o obecnym terminie wymagalności sześciu miesięcy w kwocie 750 milionów PLN oraz wyemitował dodatkowe 250 milionów PLN tych papierów,
- spłacił w styczniu 2015 roku pierwszą, a w czerwcu 2015 roku drugą część kredytu konsorcjalnego w CHF w łącznej kwocie 410 mln CHF,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za 2014 rok po pomniejszeniu o przewidywane obciążenie i dywidendy, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego.

Nabywanie spółek Nordea Polska na dzień 1 kwietnia 2014 roku oraz fuzja operacyjna na dzień 20 kwietnia 2015 roku nie wpłynęła na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności Banku.

W I półroczu 2015 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z zapewnieniem, że po fuzji operacyjnej Bank jest dostosowany do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

W związku z nowelizacją w marcu br. przez KNF Rekomendacji P dotyczącej systemu monitorowania płynności finansowej banków, w I półroczu 2015 roku, w zakresie ryzyka płynności, Bank przygotował analizę luki w dostosowaniu Banku do tej Rekomendacji wraz z propozycją sposobu i harmonogramu pokrycia zidentyfikowanych luk.

W wyniku zaprzestania obrony minimalnego kursu EUR/CHF przez bank centralny Szwajcarii w styczniu 2015 roku doszło do istotnej aprecjacji franka szwajcarskiego do walut obcych, w tym polskiego złotego. Bank na bieżąco analizuje wpływ tych zdarzeń na wyniki finansowe w tym na ryzyko pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Ryzyko to jest częściowo neutralizowane poprzez spadek referencyjnych stóp procentowych LIBOR CHF.

W związku z faktem, że istotny wzrost kursu CHF wobec złotówki stanowi zagrożenie powstania nadmiernego obciążenia gospodarstw domowych zadłużonych z tytułu kredytów mieszkaniowych indeksowanych do CHF, a tym samym terminowej obsługi zadłużenia, od początku roku w przestrzeni publicznej trwa debata na temat sposobów ograniczenia ryzyka niewypłacalności tychże kredytobiorców. Pojawiające się propozycje rozwiązań systemowych, zgłaszane w formie obywatelskich lub poselskich projektów ustaw, jak również przedstawiane przez organy państwowe i nadzorcze, mogą skutkować poniesieniem przez Bank strat na tym portfelu w przyszłych okresach.

Bank podjął szereg działań mających na celu pomoc klientom i jednocześnie ograniczenie wzrostu ryzyka kredytowego związanego ze wzrostem kursu CHF – między innymi obniżenie transakcyjnych kursów wymiany CHF/PLN po którym następuje przeliczenie kwoty CHF do spłaty (tzw. spread walutowy) i uwzględnienie ujemnej stopy LIBOR dla wszystkich klientów.

W ocenie Banku działania te pozwalają na utrzymanie zdolności kredytowej do bieżącej obsługi zadłużenia wynikającego z kredytów mieszkaniowych w CHF na poziomie nie niższym niż w grudniu 2014 roku. Bank na bieżąco monitoruje zmienność kursu CHF, wartość portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF oraz wpływ zmian kursu walutowego na poziom miar adekwatności kapitałowej.

Poniższe tabele prezentują analizę jakościową kredytów w CHF

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w walucie oryginalnej)	30.06.2015			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	192 410	234 264	426 674
ze stwierdzoną utratą wartości	-	162 805	211 830	374 635
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	32 102	1 179 156	1 211 258
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	7 140	355 925	32 181 972	32 545 037
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	7 140	580 437	33 595 392	34 182 969
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(64 783)	(98 521)	(163 304)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(64 438)	(98 289)	(162 727)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(17 068)	(654 377)	(671 445)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(129)	(3 771)	(151 343)	(155 243)
Odpisy - razem	(129)	(85 622)	(904 241)	(989 992)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	7 011	494 815	32 691 151	33 192 977

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w walucie oryginalnej)	31.12.2014			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	2 912	169 951	188 969	361 832
ze stwierdzoną utratą wartości	2 912	169 951	188 969	361 832
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	29 737	1 042 503	1 072 240
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	3 837	309 293	29 252 287	29 565 417
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	6 749	508 981	30 483 759	30 999 489
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
ze stwierdzoną utratą wartości	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(14 034)	(601 131)	(615 165)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(23)	(4 401)	(96 252)	(100 676)
Odpisy - razem	(38)	(62 224)	(772 785)	(835 047)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	6 711	446 757	29 710 974	30 164 442

41.5. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku.

W Banku następujące rodzaje ryzyka zostały uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe,
- ryzyko zmian makroekonomicznych,
- ryzyko modeli,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko kapitałowe,
- ryzyko instrumentów pochodnych.

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

42. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań. Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdedywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

42.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

Metody pomiaru i oceny ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta czyli rating: oraz ocena transakcji tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank ma wdrożony model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele ratingów są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Ocena ryzyka kredytowego klientów indywidualnych

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym. Ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena w ujęciu jakościowym obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone w Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Wszystkie rekomendacje zostały wdrożone w Banku zgodnie z oczekiwanym terminem.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych. W pozostałych przypadkach szeroko jest stosowana metoda ratingowa.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu klienta korporacyjnego Bank wprowadził usprawnienia w zakresie funkcjonującego procesu kredytowego. Wskazane zmiany dotyczą zmian w segmentacji portfela, zmian organizacyjnych, które zdecydowanie lepiej odpowiadają zapotrzebowaniu klientów a z drugiej strony pozwalają na kompleksową ocenę ryzyka kredytowego niezależnie od oferowanego produktu z zakresu bankowości korporacyjnej i transakcyjnej.

42.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe w podziale na z rozpoznaną utratą wartości i bez oraz w podziale na nieprzeterminowane i przeterminowane

Należności od banków	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	44 564	41 535
oceniane metodą zindywidualizowaną	44 195	41 173
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	3 794 544	2 578 608
nieprzeterminowane	3 794 544	2 578 608
Razem brutto	3 839 108	2 620 143
Odpisy z tytułu utraty wartości	(10 849)	(11 596)
Razem według wartości bilansowej netto	3 828 259	2 608 547

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 704 303	12 347 957
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 220 626	5 138 087
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	179 161 431	172 736 814
nieprzeterminowane	175 983 666	168 833 734
przeterminowane	3 177 765	3 903 080
do 4 dni przeterminowania	561 038	1 491 221
powyżej 4 dni przeterminowania	2 616 727	2 411 859
Razem brutto	191 865 734	185 084 771
Odpisy z tytułu utraty wartości	(7 950 284)	(7 527 200)
Razem według wartości bilansowej netto	183 915 450	177 557 571

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	25 280 970	21 794 141
nieprzeterminowane	25 280 970	21 794 141
z ratingiem zewnętrznym	21 118 462	13 702 637
z ratingiem wewnętrznym	4 162 508	8 091 504
Razem brutto	25 280 970	21 794 141
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	-
Razem według wartości bilansowej netto	25 280 970	21 794 141

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2015	31.12.2014
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	8 781 092	7 772 856
Należności od banków	3 828 259	2 608 547
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 513 520	1 919 353
emitowane przez banki	15 645	14 631
emitowane przez inne podmioty finansowe	5 710	6 559
emitowane przez podmioty niefinansowe	33 623	22 146
emitowane przez Skarb Państwa	1 407 904	1 825 454
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	50 638	50 563
Pochodne instrumenty finansowe	3 975 931	5 483 508
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	11 183 826	13 417 667
emitowane przez Skarb Państwa	2 714 016	2 165 038
emitowane przez banki centralne	8 224 021	10 998 812
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	245 789	253 817
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	183 915 450	177 557 571
sektor finansowy	6 025 100	5 327 204
kredyty gospodarcze	5 150 816	5 024 231
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	874 284	302 973
sektor niefinansowy	167 910 769	162 220 953
kredyty mieszkaniowe	100 046 273	95 712 466
kredyty gospodarcze	45 062 310	44 332 135
kredyty konsumpcyjne	20 846 627	20 159 253
dłużne papiery wartościowe	1 955 559	2 017 099
sektor budżetowy	9 979 581	10 009 414
kredyty gospodarcze	7 145 884	7 189 737
dłużne papiery wartościowe	2 833 697	2 819 677
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	25 280 970	21 794 141
emitowane przez Skarb Państwa	15 934 231	12 458 348
emitowane przez banki	1 519 264	1 203 572
emitowane przez inne podmioty finansowe	226 138	184 914
emitowane przez podmioty niefinansowe	3 256 690	3 466 982
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 344 647	4 480 325
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	695 700	647 235
Razem	239 174 748	231 200 878

Pozycje pozabilansowe	30.06.2015	31.12.2014
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	28 934 586	27 730 846
Udzielone gwarancje	8 157 049	10 020 974
Udzielone akredytywy	2 016 595	704 504
Gwarancje emisji	4 691 465	4 581 134
Razem	43 799 695	43 037 458

42.3. Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Banku.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone. Na dzień 30 czerwca 2015 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 11,5% uznanego kapitału Banku.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wynosi 2,52% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wyniosła 23,9%^{*} i 11,8% uznanego kapitału Banku.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W stosunku do 31 grudnia 2014 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o około 0,7 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa” wyniosło ok. 58% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdwersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego wg regionów geograficznych różniana jest w Banku ze względu na obszar – odrębna jest dla Obszaru Rynku Detalicznego (ORD), odrębna dla Obszaru Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (OKI). W ramach ORD wyróżnia się 11 regionów geograficznych. Na dzień 30 czerwca 2015 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie warszawskim i katowickim (około 25% portfela ORD).

W ramach OKI Bank wyróżnia 7 makroregionów i centralę. Na dzień 30 czerwca 2015 roku największa koncentracja portfela kredytowego OKI występuje w centrali i w makroregionie centralnym (odpowiednio 27% i 13% portfela OKI).

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział ekspozycji w walutach wymiennalnych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 25,7%. Wzrost w stosunku do grudnia 2014 roku jest konsekwencją fuzji prawnej, w wyniku której do portfela kredytowego Banku włączony został portfel Nordea Bank Polska. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF (70% portfela banku).

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku limity te nie zostały przekroczone.

42.4. Praktyki forbearance

Bank jako *forbearance* przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne). Celem działań *forbearance* jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności do prawidłowej realizacji umowy oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność *forbearance* polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- zmiany harmonogramu,
- zmiany oprocentowania,
- redukcji wierzytelności,

Elementem procesu *forbearance* jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach).

Umowy *forbearance* są na bieżąco monitorowane. Zawarcie umowy *forbearance*, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika lub emitenta, stanowi co do zasady przesłankę indywidualnej utraty wartości ekspozycji kredytowej i skutkuje koniecznością utworzenia odpisów lub rezerw aktualizujących tę wartość.

Kredyty i pożyczki przestają podlegać *forbearance* w przypadku, gdy spełnione są łącznie warunki:

^{*} Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy artykułu 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat kolejnych rat (przez terminową spłatę na potrzeby *forborne* rozumie się sytuację, gdy spłata każdej z rat nastąpiła nie później, niż 30 dni po terminie spłaty określonym w harmonogramie),
- upłynęło przynajmniej 24 miesiące od zawarcia umowy *forbearance*,
- nie identyfikuje się utraty wartości ekspozycji.

W przypadku całkowitej spłaty lub wypowiedzenia umowy kredytowej *forbearance* przestaje obowiązywać bez konieczności spełnienia powyższych warunków.

W pierwszej połowie 2015 roku Bank wdrożył w centralnych systemach informatycznych rozpoznawanie i raportowanie ekspozycji z udogodnieniami (*forbearance*).

	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	191 865 734	185 084 771
w tym <i>forbearance</i> :	5 472 561	6 063 950
sektor finansowy	283	395
kredyty gospodarcze	283	395
sektor niefinansowy	5 439 593	6 063 196
kredyty gospodarcze	2 882 282	3 251 322
kredyty mieszkaniowe	2 001 075	2 148 875
kredyty konsumpcyjne	556 236	662 999
sektor budżetowy	32 685	359
kredyty gospodarcze	32 685	359
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom <i>forbearance</i>	(947 140)	(818 621)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto <i>forbearance</i>	4 525 421	5 245 329

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające <i>forbearance</i> według regionu geograficznego (brutto)	30.06.2015	31.12.2014
Polska		
mazowiecki	1 286 213	1 072 270
łódzki	609 479	692 484
śląsko-opolski	590 873	801 652
wielkopolski	480 307	525 427
zachodnio-pomorski	468 053	556 844
małopolsko-świętokrzyski	460 618	541 966
dolnośląski	356 129	411 922
pomorski	331 232	327 845
podlaski	315 584	510 499
kujawsko-pomorski	300 418	350 527
lubelsko-podkarpacki	249 586	245 187
warmińsko-mazurski	24 069	27 327
Razem	5 472 561	6 063 950

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające <i>forbearance</i>	Zaangażowanie według wartości bilansowej brutto	
	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	2 599 513	2 240 556
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	2 873 048	3 823 394
nieprzeterminowane	2 230 460	3 094 295
przeterminowane	642 588	729 099
Razem brutto	5 472 561	6 063 950

Zmiana wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających *forbearance* na początek i na koniec okresu

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	5 245 329
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(128 519)
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(1 060 752)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	710 559
Inne zmiany/spłaty	(241 196)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	4 525 421

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 326 784
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	172 750
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(1 308 783)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	3 747 017
Inne zmiany/splaty	(692 439)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	5 245 329

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami i pożyczkami udzielonymi klientom, które podlegały *forbearance* na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosiła 124 883 tysiące PLN.

42.5. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

42.5.1 Metody oszacowania utraty wartości

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

42.5.2 Rezerwy pozabilansowe

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Banku Polskiego SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących z tytułu zobowiązań bezwarunkowych spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłączenie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania.

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w nocie 20 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

42.6. Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby PKO Banku Polskiego SA lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2015 roku oraz dnia 30 czerwca 2014 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Banku oferty.

Bank dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Banku, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO Bank Polski SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Bank działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Bank zawarł również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowany jest Bank w toku realizacji zabezpieczeń.

42.7. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

42.8. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia zawarta na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości jego wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatorijnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelew wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego / zamkniętego / gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

43. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

43.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miarą tą uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „*peak*” oraz „*twist*”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

43.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 30 czerwca 2015 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był głównie narażony na ryzyko złotowej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Bank testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Banku był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w PLN. Efekt materializacji tego scenariusza na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosił ok. 2,12 mld PLN, zaś na datę 31 grudnia 2014 roku wartość ta wynosiła ok. 1,88 mld PLN.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	249 695	282 268
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	2 116 405	2 369 729

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 249 695 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,92% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku miara VaR dla Banku wyniosła 282 268 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 1,13% funduszy własnych Banku.

43.3. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

43.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,

- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

44. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

44.1. Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

44.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	8 524	6 230
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	30 768	16 351

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 30 czerwca 2015 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2014 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2015	31.12.2014
EUR	81 966	16 776
USD	29 321	19 162
CHF	(13 753)	(16 762)
GBP	1 754	4 979
Pozostałe (Globalna Netto)	46 713	52 888

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem walutowym codziennie otwierana przez Bank pozycja walutowa w działalności bankowej (np. spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest w każdym dniu domykana, także przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu niedomkniętej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosił ok. 0,03%).

44.3. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

44.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

45. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

45.1. Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (*stress-testy* płynności).

45.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2015								
Urealniona luka okresowa	12 033 970	10 383 945	206 548	37 759	7 179 248	11 905 526	7 357 954	(49 104 950)
Urealniona skumulowana luka okresowa	12 033 970	22 417 915	22 624 463	22 662 222	29 841 470	41 746 996	49 104 950	-
31.12.2014								
Urealniona luka okresowa	12 717 177	11 080 529	1 211 542	1 328 179	1 404 543	11 330 017	12 836 839	(51 908 826)
Urealniona skumulowana luka okresowa	12 717 177	23 797 706	25 009 248	26 337 427	27 741 970	39 071 987	51 908 826	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Nazwa miar wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	20 179	21 075

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,4% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,3 p.p. w porównaniu do końca 2014 roku.

45.3. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

45.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

46. Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny.

47. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

48. Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec I półrocza 2015 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku jest nieistotny. Wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka wyniósł na dzień 30 czerwca 2015 roku ok. 1,5 miliona PLN. Wzrost w stosunku do wymogu wg stanu na 31 grudnia 2014 roku wynika z zakupionych jednostek funduszy zbiorowego inwestowania.

49. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

49.1. Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

49.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładającą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfela opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

49.3. Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

49.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

50. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

50.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- testy warunków skrajnych,
- obliczanie kapitału wewnętrznego dla Banku.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- informacji pozyskiwanych w trakcie pomiaru, monitorowania oraz raportowania ryzyka operacyjnego, w tym audytów wewnętrznych oraz audytów bezpieczeństwa.

50.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji dla Banku oraz limitów strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego.
- działania zarządcze związane z występowaniem podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka operacyjnego oraz ich skuteczności w zakresie obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.

50.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej,
- zewnętrznych organów nadzoru i kontroli.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych i miesięcznych. Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń KRO lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu, komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

50.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków i polega na zapobieganiu materializacji zdarzeń operacyjnych powstających przy obsłudze produktów, realizacji procesów i eksploatacji aplikacji oraz na reagowaniu na występujące zdarzenia operacyjne.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych, oraz przyczynach i skutkach ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości KRI oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne (autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne KRI,
- 4) strategiczne limity tolerancji dla Banku i limity strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Działania zarządcze podejmuje się w szczególności w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO,
- z inicjatywy jednostek i komórek organizacyjnych Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że ryzyko przekroczy poziom umiarkowany lub wysoki lub nastąpiło przekroczenie tych poziomów.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- samoocenę utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA,
- walidację podejścia AMA,
- audyt wewnętrzny.

51. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującym prawem i standardami postępowania oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności w Banku odpowiada Departament Zgodności. Jest to jednostka, której zapewniono niezależność, podporządkowując ją w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,

- zapewnienie ochrony informacji,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- oszacowaniu dotkliwości ewentualnych przypadków braku zgodności,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

51.1. Monitorowanie ryzyka braku zgodności

W Banku prowadzony jest monitoring ryzyka braku zgodności, który obejmuje się m.in.:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- zaistniałe przypadki braku zgodności w Banku i w sektorze bankowym, przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- zmiany kluczowych przepisów prawa lub standardów postępowania wpływających na działalność Banku,
- działania podejmowane w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności, realizacji zaleceń wydanych po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych oraz realizacji rekomendacji Departamentu Zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: KR, Zarząd, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych w Banku kontrolach KNF,
- istotnej korespondencji z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

52. Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest to ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany, obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

52.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacznie wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku. Identyfikacja dokonywana jest:

- 1) poprzez analizę wyników ankiety rocznej, kierowanej do wyższej kadry kierowniczej Banku,
- 2) poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku. Do analizy wybierane są tylko przychody i koszty wynikające z działalności biznesowej Banku, z wyłączeniem pozycji uwzględnianych w pomiarze innych rodzajów ryzyka.

Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez identyfikację i analizę czynników, które miały wpływ na znaczne odchylenia realizacji przychodów oraz kosztów od ich prognozowanych wartości.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- wyliczenie kapitału wewnętrznego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (*stress-testów*).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności odchyień zrealizowanych przychodów biznesowych netto od ich wartości prognozowanych, zgodnie z koncepcją „Zysku narażonego na ryzyko” (*Earnings at Risk*).

52.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*). *Backtesting* polega na porównaniu wysokości kapitału wewnętrznego, oszacowanego za dany kwartał (wykonanie), z prognozą tego kapitału, oszacowaną w poprzednim kwartale (prognoza).

Monitorowanie ryzyka biznesowego ma na celu diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych i obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,

- odchylenia realizacji ryzyka biznesowego od prognozy – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki Ankiety przeprowadzanej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku – z częstotliwością roczną.

52.3. Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego prowadzone jest w Banku w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają w szczególności:

- wyniki pomiaru ryzyka biznesowego, w szczególności kapitał wewnętrzny, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety rocznej przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku,
- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko biznesowe,
- prognozę ryzyka biznesowego oraz backtesting prognozy,
- poziom ryzyka biznesowego,
- informacje na temat ryzyka biznesowego w podmiotach Grupy Kapitałowej.

52.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym są:

- aktualizacja kwartalnych prognoz kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe, wyznaczanie i monitorowanie odchylen realizacji kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe od ich prognoz,
- monitorowanie poziomu strategicznego limitu tolerancji,
- przeprowadzanie Ankiety wśród wyższej kadry kierowniczej Banku.

53. Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

Ryzyko utraty reputacji rozumiane jest jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, inwestorów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej, na skutek decyzji biznesowych Banku, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona reputacji Banku poprzez przeciwdziałanie występowaniu strat reputacyjnych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Banku.

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- monitorowanie środków masowego przekazu: telewizji, radia, prasy oraz Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz ich skutków w postaci strat reputacyjnych,
- analizowanie i ocena strat reputacyjnych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań, związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- rejestr zdarzeń wizerunkowych, strat reputacyjnych oraz kategorie ich zaszeregowania,
- ankieta identyfikacji źródeł i czynników ryzyka utraty reputacji,
- wskaźniki ryzyka utraty reputacji, jako pomocnicze miary otoczenia biznesowego.

Działania dotyczące ryzyka utraty reputacji podejmowane są na podstawie cyklicznych raportów zarządczych, prezentowanych Zarządowi Banku. Dotyczą one w szczególności unikania lub zaniechania działalności generującej ryzyko utraty reputacji oraz działań komunikacyjnych, podejmowanych przez Bank w celach osłonowych.

54. Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest ograniczanie ryzyka poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli poprzez odpowiednio zdefiniowany i realizowany proces.

54.1. Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli w Banku polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Oceny poziomu ryzyka dla poszczególnych modeli dokonuje się nie rzadziej niż raz w roku.

Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku.

54.2. Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, obejmuje w szczególności: aktualizację poziomu ryzyka modeli, weryfikację statusu wykonania planowanych zaleceń oraz ocenę skuteczności realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli.

Wyniki monitorowania są cyklicznie prezentowane w raportach skierowanych do KR, Zarządu i zawierają kompleksową ocenę ryzyka modeli, a w szczególności:

- informacje o poziomie ryzyka modeli,
- mapę ryzyka modeli,
- informacje na temat procesu walidacji oraz statusu realizacji zaleceń powalidacyjnych,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje nowych działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli.

54.3. Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

55. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

55.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

55.2. Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

55.3. Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych, Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają informacje m.in.

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

55.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

56. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez PKO Bank Polski SA działalności i ekspozycji na ryzyko, a tym samym niewystarczających do absorpcji strat nieoczekiwanych z uwzględnieniem planów rozwoju i sytuacji skrajnych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest więc zapewnienie odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez Bank działalności oraz ekspozycji na ryzyko, z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy Banku oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom ryzyka kapitałowego dla Banku określany jest na podstawie wartości minimalnych, progowych i maksymalnych miar adekwatności kapitałowej m.in.: łącznego współczynnika kapitałowego oraz współczynnika kapitału podstawowego Tier 1. Dodatkowo dla miar adekwatności kapitałowej ustalane są wartości progowe i maksymalne jako nadwyżka ponad wartości minimalne stanowiące strategiczne limity tolerancji dla miar adekwatności kapitałowej.

Bank regularnie monitoruje poziom miar adekwatności kapitałowej w celu określenia stopnia spełniania norm nadzorczych, wewnętrznych limitów strategicznych oraz identyfikacji przypadków wymagających uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych.

W przypadku zidentyfikowania wysokiego poziomu ryzyka kapitałowego Bank podejmuje działania w celu doprowadzenia miar adekwatności kapitałowej do poziomu obniżonego z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom miar adekwatności kapitałowej oraz poziom i struktura funduszy własnych Banku są zaprezentowane w nocie 58 „Adekwatność kapitałowa”.

57. Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi w zakresie funduszy własnych, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Banku przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim, przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

58. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, przy określonym poziomie tolerancji na ryzyko, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank związanego z rozwojem działalności biznesowej może zostać pokryty posiadanym kapitałem w określonym horyzoncie czasowym. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących norm nadzorczych i określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko, proces planowania kapitałowego, w tym polityki dotyczącej źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, zwane dalej „Rozporządzenie CRR”. Rozporządzenie CRR stanowi część tzw. pakietu CRD IV/CRR, w skład którego obok Rozporządzenia wchodzi Dyrektywa CRD IV – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywa CRD”). W przeciwieństwie do Rozporządzenia CRR które obowiązuje bezpośrednio, Dyrektywa CRD musi być zaimplementowana do prawa krajowego.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku Ustawa – prawo bankowe nie została jeszcze znolizowana i obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy implementującej przepisy CRD IV. Pierwszeństwo w przypadku konfliktu pomiędzy przepisami Rozporządzenia CRR a przepisami krajowymi mają przepisy Rozporządzenia CRR.

Miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR, z uwzględnieniem znanych Bankowi planowanych do wdrożenia opcji narodowych. Na dzień 30 czerwca 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku Bank spełnia wymagania dotyczące miar adekwatności kapitałowej określone w Rozporządzeniu CRR.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w I połowie 2015 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

58.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej są wyliczane w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR. Fundusze własne Banku składają się z kapitału podstawowego Tier 1 oraz kapitału Tier 2. W Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier 1.

W skład kapitału podstawowego Tier 1 (tzw. Common Equity Tier 1 lub CET 1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące:
 - a. kapitał zakładowy,
 - b. pozostałe kapitały rezerwowe (kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy),
 - c. inne dochody całkowite (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych),
- 2) inne dochody całkowite (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych),
- 3) fundusz ogólnego ryzyka,
- 4) zyski zatrzymane (niepodzielony wynik z lat ubiegłych),
- 5) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta, przy czym warunkiem zaliczenia ww. wyniku do funduszy własnych Banku jest jego zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, lub przed zatwierdzeniem przez WZA, uzyskanie zgody KNF na jego zaliczenie do funduszy własnych.

Kapitał podstawowy Tier 1 pomniejszany jest o:

- 1) straty za bieżący rok obrotowy,
- 2) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (odliczana kwota zawiera wartość firmy uwzględnioną w wycenie znacznych inwestycji Banku),
- 3) dodatkowe korekty wartości aktywów wycenianych według wartości godziwej (AVA),
- 4) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych,
- 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 6) znaczące zaangażowania kapitałowe Banku bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 lub instrumentów Tier 2 tych podmiotów, o ile ich suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier 1 Banku (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 7) znaczące zaangażowania kapitałowe Banku bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów, których suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier 1 Banku (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 8) kwotę, o jaką suma:
 - a) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz
 - b) zaangażowań kapitałowych Banku bezpośrednich i pośrednich w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażonych w postaci posiadanych akcji lub udziałów lub instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),przekracza równowartość 17,65% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszeń z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz pełnej wartości sumy pozycji wskazanych w pkt 8 lit. a-b, bez stosowania przedmiotowego progu. Kwota poniżej przedmiotowego progu nie pomniejsza funduszy własnych i jest uwzględniana w aktywach ważonych ryzykiem.

W skład kapitału Tier 2 wchodzi zobowiązania podporządkowane, które spełniają wymogi Rozporządzenia CRR i w przypadku których Bank uzyskał zgodę KNF na zaliczenie ich do funduszy własnych. Kapitał Tier 2 pomniejszany jest o zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń w postaci instrumentów kapitału Tier 2 tych podmiotów. W przypadku, gdyby wartość pomniejszeń obniżyła wartość kapitału Tier 2 poniżej zera, wartość nadwyżki tych pomniejszeń ponad wartość kapitału Tier 2 odejmuje się od kapitału podstawowego Tier 1.

Fundusze własne Banku	30.06.2015	31.12.2014
Kapitał Tier 1	24 805 688	22 558 648
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	24 002 288	22 040 024
Inne dochody całkowite	(189 264)	(85 123)
Fundusz ogólnego ryzyka	1 070 000	1 070 000
Zyski zatrzymane	1 250 000	1 004 300
Wartość firmy	(871 047)	(871 047)
Inne wartości niematerialne	(1 626 374)	(1 764 734)
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(39 527)	(49 101)
Dodatkowe korekty aktywów wycenianych do wartości godziwej	(40 388)	(35 671)
Kapitał Tier 2	2 413 700	2 321 062
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	2 505 930	2 394 713
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(92 230)	(73 651)
Razem fundusze własne	27 219 388	24 879 710

58.2. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2014 roku Rozporządzeniem CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji i firm inwestycyjnych, Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – zgodnie z podejściem zaawansowanym (AMA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Banku składa się z sumy wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu:

- 1) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka kredytowego instrumentów z księgi bankowej, ryzyka kredytowego kontrahenta,
- 2) ryzyka rynkowego,
- 3) ryzyka rozliczenia i dostawy,
- 4) ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- 5) ryzyka operacyjnego,
- 6) przekroczenia limitu dużych ekspozycji.

Wymogi w zakresie funduszy własnych	30.06.2015	31.12.2014
Ryzyko kredytowe	13 991 780	13 590 324
Ryzyko rynkowe	613 397	602 407
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	32 428	42 375
Ryzyko rozliczenia/dostawy	-	68
Ryzyko operacyjne	627 855	655 419
Łączny wymóg kapitałowy	15 265 460	14 890 593
Łączny współczynnik kapitałowy	14,26%	13,37%
Współczynnik kapitału Tier 1	13,00%	12,12%

58.3. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- Dyrektywą CRD,
- Uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności, ryzyka koncentracji oraz ryzyka rozmycia),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (uwzględniającego ryzyko strategiczne).

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka modeli, ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego i biznesowego.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyk i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji. W I połowie 2015 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

58.4. Ujawnienia (Filar III)

Bank ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR,
- ustawą Prawo Bankowe,
- aktami prawa krajowego transponującymi postanowienia Dyrektywy CRD IV,
- Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W cyklu kwartalnym Bank ogłasza informacje dotyczące wysokości łącznego współczynnika kapitałowego, wysokości i struktury funduszy własnych, wymogów w zakresie funduszy własnych oraz profilu ryzyka.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu udostępnione są na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

59. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak w I półroczu 2015 roku przeprowadził pakietowe sprzedaże (wierzytelności bilansowych i pozabilansowych):

- w I kwartale 2015 roku - ponad 11,3 tysiąca wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 163,7 miliona PLN i 1,7 miliona CHF oraz 346 wierzytelności detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 132 miliony PLN, 49,7 tysięcy EUR, 441 tysięcy USD i 37,7 miliona CHF.
W I kwartale 2014 roku ponad 10 tysięcy wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 191,6 miliona PLN, 495 tysięcy EUR i 10,7 milionów CHF oraz prawie 890 wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu ogółem 107,9 milionów PLN, 34 tysiące EUR i 360 tysięcy CHF;
- w II kwartale 2015 roku - ponad 10,7 tysiąca wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 178,7 miliona PLN, 304,2 tysiąca EUR i 3,7 miliona CHF; 851 sztuk wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu ogółem 102 miliony PLN, 0,3 tysiąca EUR, 283 tysiące CHF i 214,6 tysiąca USD oraz 30 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych o zadłużeniu ogółem ponad 100,3 miliona PLN.
W II kwartale 2014 roku - 182 wierzytelności detalicznych zabezpieczonych hipotecznie powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 26,7 miliona PLN, 154 tysiące EUR i 4,5 milionów CHF, blisko 830 wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu 80,2 miliona PLN, 61 tysięcy EUR, 68,5 tysiąca CHF i 0,6 tysiąca USD oraz 83 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych o zadłużeniu 216 milionów PLN, 2,8 miliona EUR i 637 tysięcy CHF.

Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosiła 1 774 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1 785 tysięcy PLN). W wyniku sprzedaży wierzytelności zostały przeniesione wszystkie ryzyka i korzyści, w związku z powyższym Bank zaprzestał ujmowania tych aktywów.

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

60. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Po dniu kończącym okres sprawozdawczy nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na Bank.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

04.08.2015	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu (podpis)
04.08.2015	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

04.08.2015

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)